

Laekunud ettepanekud Paide linna üldplaneeringu lähteseisukohtadele ja KSH väljatöötamise kavatsusele ning nendega arvestamine		
<u>Esitaja ja kuupäev</u>	<u>Ettepanek, seisukoht või küsimus</u>	<u>Ettepanekuga / seisukohaga arvestamine/mittearvestamine</u>
<b>Kose Vallavalitsus</b> (Merle Pussak, vallavanem) 18.05.2020 kiri nr 7-1.2/716-1	Soovitame kasutada esitatud dokumendis planeerimisseaduse kohaseid mõisteid ning asendada sõnapaar „üldplaneeringu eskiis“ sõnapaariga „üldplaneeringu eelnõu“.	<b>Seisukohaga arvestatakse.</b>
<b>Järva Vallavalitsus</b> (Toomas Tammik, abivallavanem) 19.05.2020 kiri nr 7-6/2020/1362-2	Järva Vallavalitsusel ei ole täiendavaid ettepanekuid Paide linna üldplaneeringu lähteseisukohtadele ja keskkonnamõju strateegilise hindamise väljatöötamise kavatsusele.	<b>Ettepanekud puuduvad.</b>
<b>Põllumajandusamet</b> (Urmas Karu, peaspetsialist-koordinaator, põhja regioon Paide esindus) 19.05.2020 kiri nr 14.5-1/1819-1	Põllumajandusameti jaoks on oluline, et üldplaneeringu koostamisel saaks kajastatud olemasolevate maaparandussüsteemide toimimist tagavad meetmed (sh maaparandussüsteemide terviklikkuse säilitamine) ning ruumilise planeerimise põhimõtted maaparandussüsteemide aladel, kus kavandatakse maakasutuse muutmist ja ehitusõiguse laiendamist.	<b>Seisukohaga arvestatakse ÜP ja KSH koostamise käigus.</b>
	Üldplaneeringu koostamisel arvestada alates 01.01.2019 kehtima hakanud uue maaparandusseaduse (eelkõige §47 – 54) nõuetega.	<b>Seisukohaga arvestatakse ÜP ja KSH koostamise käigus.</b>
<b>Riigimetsa Majandamise Keskus</b> (Peeter Puhke, metsaülem) 19.05.2020 kiri nr 3-1.1/1670	RMK on seisukohal, et Paide linna üldplaneeringu ja keskkonnamõju strateegilise hindamise koostamisel peab olema arvestatud RMK põhiülesande täitmise võimalikkusega ja erinevad riigi maale seatavad maakasutuse või metsade majandamise piirangud peavad olema neis dokumentides kajastatud ja põhjendatud.	<b>Seisukohaga arvestatakse.</b>  Metsaaladele seatakse ÜP raames üldised kasutamistingimused.
	Samuti palume üldplaneeringu seletuskirjas ja keskkonnamõju strateegilise hindamise aruandes esitada metsamaale kavandatud mittemetsamajanduslikel eesmärkidel teostatavate tegevuste osas alternatiivide võrdlused, sh käsitledes ka metsamajanduslikku tegevust.	<b>Seisukohaga arvestatakse osaliselt.</b>  KSH koostamise käigus hinnatakse metsamaale kavandatavate mittemetsamajandusliku tegevuse mõju loodus- ja sotsiaalmajanduslikule keskkonnale. Eraldi üksiklahenduste analüüsi (mittemetsamajanduslike ja metsamajanduslike tegevuste võrdlemisi) läbi ei viida.
	RMK teeb, olles RMK poolt majandatavate metsade osas vastutavaks isikuks, ettepaneku täiendada keskkonnamõju strateegilise hindamise aruannet, sh sotsiaal-majanduslikku hinnangut, peatükiga, mis puudutab üldplaneeringuga määratud puhke- ja virgestusmaade, väärtuslike maastike ja asula või ehitiste kaitseks õhusaaste, müra, tugeva tuule või lumetuisu eest või tuleohu vähendamiseks või metsatulekahju leviku tõkestamiseks määratud metsade	<b>Seisukohaga arvestatakse osaliselt.</b>  KSH aruandes käsitletakse üldplaneeringuga määratud puhke- ja virgestusmaade, väärtuslike maastike ja asula või ehitiste kaitseks õhusaaste, müra, tugeva tuule või lumetuisu eest või

	majandamist ja nende metsade uuendamist vastavalt metsaseaduses ja looduskaitseaduses sätestatud piirangutele.	tuleohu vähendamiseks või metsatulekahju leviku tõkestamiseks määratud metsade majandamist ja nende metsade uuendamist vastavalt metsaseaduses ja looduskaitseaduses sätestatud piirangutele. Eraldiseisvat sotsiaalmajanduslikku hindamist läbi ei viida.
	Üldplaneeringus, sh selle seletuskirjas palume märkida RMK poolt majandatavate metsade osas, et <b>lubatud on kõik raieliigid</b> , kusjuures detailsed kavad puhke- ja virgestusmaade, väärtuslike maastike ja asula või ehitiste kaitseks õhusaaste, müra, tugeva tuule või lumetuisu eest või tuleohu vähendamiseks või metsatulekahju leviku tõkestamiseks määratud aladel kasvavate metsade majandamiseks ja uuendamiseks <b>koostatakse koostöös kohaliku omavalitsusega</b> , arvestades metsade olemist, nende kasvutingimusi, vanuselist jagunemist ja neile aladele planeeritavat metsade olemist ja koosseisu pikemas perspektiivis.	<b>Seisukohaga arvestamist kaalutakse ÜP ja KSH koostamise käigus.</b>
<b>Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Amet</b> (Kati Tamtik, ehitusosakonna juhataja) 21.05.2020 kiri nr 16-6/20-07180-003	TTJA-l puuduvad märkused ja ettepanekud Paide linna üldplaneeringu lähteseisukohtade ja keskkonnamõju strateegilise hindamise väljatöötamise kavatsuse osas.	<b>Ettepanekud puuduvad.</b>
<b>Paide Vesi</b> 25.05.2020	Peatükis 3 Transpordivõrgustiku ja tehnilise taristu alapeatükk  1. Arvatavasti siin peatükki sobiks ka kitsenduste seadmine veehaaretele, eriti Paide linna veehaardele, sh kaitsevööndite äramärgimisega ja neis vööndites piirangute määramisega vastavalt veehaarde projektis näidatule	<b>Antud teemat käsitletakse KSH aruandes ja ÜPs.</b>
	Peatükk 4.1 Looduskeskkond  2. Siin võiks analüüsida ka viimastel aastatel maardlate lähialal asuvate inimeste elupaikade (aga ka mujal elavate inimeste) joogivee kaevude veetaseme ja vee kvaliteedi küsimusi, mis on seotud ka inimeste tervise kaitse asjaoludega (joogivee kvaliteedi langus ja kaevude kuivaks jäämine)	<b>Seisukohaga mittearvestatud.</b>  Tegemist ei ole ÜP ülesandega. Olemasolevate karjäärde ja kaevanduste tegevust ei saa ÜP lahendus mõjutada. ÜP saab vaid arvestada nende olemasolu lähiala maakasutuse planeerimisel. Selleks, et analüüsida olemasolevate karjäärde ning kaevanduste mõju kaevude veetasemele ning veekvaliteedile on vajalik läbi viia eraldi põhjalik uuring, mida ÜP raames läbi ei viida.

	<p>Peatükk 4.2 Sotsiaalmajanduslik keskkond alapeatükk Tehniline taristu</p> <p>3. Selle punkti tekst on arusaamatu, peaks täpsustama, et lekkivate mahutite likvideerimist saab seaduslikult nõuda ainult omavalitsus ja Keskkonnainspeksioon, ise nad küll ära ei kao ega iseenesest ei likvideeru.</p>	<p><b>Seisukohaga arvestatakse.</b></p> <p>KSH VTK ja ÜP LS alapeatükki „Tehniline taristu“ on korrigeeritud.</p>
	<p>4. Tuleks hinnata veehaarete kaitstust ja põhjavee kvaliteedi ohustamist nii olemasolevate kui tulevaste võimalike saasteallikate poolt.</p>	<p><b>Seisukohaga mittearvestatud.</b></p> <p>ÜP raames on mõeldamatu inventeerida olemasolevate veehaarete kaitstust maapinnalt lähtuva võimaliku reostuse eest arvestades veehaarete suurt arvu valla territooriumil. Samuti ei ole tulemused seotud ÜPga lahendatavate ülesannete täitmisega. Põhjavee kvaliteedi ohustamist hinnatakse lähtuvalt üldplaneeringuga kavandatavast maakasutusest ja objektidest ning maakasutus- ja ehitustingimustest.</p>
	<p>5. Vastavalt planeerimisseaduse §75 lg 1 p 30 on üldplaneeringu ülesanne: sanitaarkaitsealaga veehaarete asukoha ja nendest tekkivate kitsenduste määramine;</p>	<p><b>Seisukohaga arvestatakse.</b></p>
	<p>6. Sademevee piirkondi on rohkem, nt Soo tn, Tallinna tn, Tööstuse tn, osaliselt Karja tn, Ehitajate tn</p>	<p><b>Seisukohaga arvestatakse.</b></p> <p>KSH VTK ja ÜP LS on täiendatud.</p>
	<p>7. Suur osa soojatrassi on uuendatud, viimane rek lõppes 2018, järgmine suurem projekt alates 2023</p>	<p><b>Seisukohaga arvestatakse.</b></p> <p>KSH VTK ja ÜP LS on täiendatud.</p>
	<p>Jääkreostusobjektide seirevõrgu inventuur ja veekvaliteedi hindamine Aruanne, AS Maves, 2018 <a href="http://www.maves.ee/wp-content/uploads/2018/04/L%C3%B5pparuanne.pdf">http://www.maves.ee/wp-content/uploads/2018/04/L%C3%B5pparuanne.pdf</a></p>	<p>Antud dokumendiga tutvutakse ÜP ja KSH koostamise käigus. Juhul, kui leitakse, et aruandes esitatav teave on vajalik ja aktuaalne ÜP ja KSH aruande koostamiseks võetakse seda arvesse.</p>
	<p>Paide uue veehaarde sanitaarkaitseala projekt, AS Maves, august 2000 (tellija Paide Linnavalitsus)</p>	<p>Antud dokumendiga tutvutakse ÜP ja KSH koostamise käigus. Juhul, kui leitakse, et dokumendis esitatav teave on vajalik ja aktuaalne ÜP ja KSH aruande koostamiseks võetakse seda arvesse.</p>

	<p>Põhiline küsimus on vastavalt planeerimisseaduse §75 lg1 p30-le ühisveevärkide veehaarete märkimine ja nende tööks ning vee kvaliteedi säilimiseks vajalike kitsenduste määramine.</p> <p>Paide Vesi AS omab veehaardeid Paide linna Kriilevälja külas Puurkaevu kinnistul (katastritunnus 56502:002:1520), reservis on puurkaev aadressil Kaevu tn 4, töötavad veel puurkaevud Roosna-Alliku alevikus, Anna, Sargvere ja Viisu külas.</p> <p>Neist kõige olulisem on suurima tootlikkusega veehaare Kriilevälja külas, mis on Paide linna joogiveega varustamise allikaks. Nimetatud veehaardele on Paide Linnavalitsus tellinud 2000.a. sanitaarkaitseala projekti, mis määrab vee kvaliteedi tagamiseks vajalikud meetmed ja piirangud. Oluline on seejuures asjaolu, et järgnevatel aastatel on vee-ettevõtjal vaja veehaardele taotleda uue põhjavee ressursi kinnitamine. Kinnitav ressurss peaks olema suurem senini kehtinust, sest Paide linna arendatavad piimatöötlemistehased suurendavad Paide linna ühisveevärgis tarbitava vee koguseid olulisel määral. Veehaarete lähialal asuvate põhjavee reostamise ohuga objektidega tuleb aga igal pool arvestada ja tegeleda nende ohjamise või likvideerimisega.</p>	<p><b>Seisukohaga arvestatakse.</b></p>
<p><b>Maaeluministerium</b> (Tiina Saron, kantsler) 28.05.2020 kiri nr 4.1-5/1238-1</p>	<p>Märgime, et Paide linna üldplaneeringu lähteseisukohti ja KSH väljatöötamise kavatsust käsitlevas dokumendis on väärtusliku põllumajandusmaa kaitsepõhimõtted arusaadavalt ja üheselt mõistetavalt käsitletud ning oleme toodud põhimõtetega nõus. Peame aga siiski vajalikuks rõhutada ja korrata, et väärtuslike põllumajandusmaade kaitse- ja kasutustingimusi üldplaneeringus ja KSH aruandes tuleb käsitleda võimalikult üksikasjalikult ja täpselt, lähtudes põhimõttest, mille kohaselt eelistatakse põllumajandusmaa säilimist ehitamisele. Üldplaneeringus kui pikaajalist arengut käsitlevas dokumendis peaks olema kõik erisused, sealhulgas avalikku huvi väljendavad erisused ja üksikasjad, täpselt ja üheselt mõistetavalt kajastatud ning põhjendatud. Üldplaneeringut saab kooskõlastada üksnes siis, kui üldplaneeringuga seotud dokumentides on antud ühene ülevaade väärtusliku põllumajandusmaa kasutusega seotud asjaoludest ja põhjendustest.</p>	<p><b>Seisukohaga arvestatakse osaliselt.</b></p> <p>Väärtuslikke põllumajandusmaid käsitletakse üldplaneeringu vastava taseme planeerimise täpsusega.</p>
	<p>Käsitledes üldplaneeringus maakasutuse juhtotstarbe ja detailplaneeringu koostamise kohustusega alade määratlust koosmõjus, selgitame, et seaduse eelnõust tulenevalt ehk selguse ja üheselt mõistetavuse tagamiseks tuleks väärtuslikule põllumajandusmaale määrata põllumajandusmaa sihtotstarbelist kasutamist tagav maakasutuse juhtotstarve. Seaduse eelnõus kavandataksegi täiendada planeerimisseaduse § 142 lõiget 1 punktiga 11, mille kohaselt kehtestatud üldplaneeringu põhilahenduse detailplaneeringuga muutmine on üldplaneeringuga määratud väärtusliku põllumajandusmaa maakasutuse juhtotstarbe muutmine, kui see ei ole kooskõlas üldplaneeringuga seatud kaitse- ja kasutustingimustega või muu avaliku huviga, mis kaalub üles väärtusliku põllumajandusmaa säilitamise avaliku huvi. See tähendab, et detailplaneeringu koostamise kohustus, mis on sätestatud ka eelnõu § 3511 lõikega 2, puudutab neid väärtuslikke põllumajandusmaid, mille kohta ei ole üldplaneeringuga seatud</p>	<p><b>Seisukohaga ei arvestata.</b></p> <p>ÜPs ei peeta vajalikuks ja põhjendatud eraldiseisva juhtotstarbe määratlemist väärtuslikule põllumaale. Sellise maa kasutamise tingimused, sh kitsendused muul otstarbel kasutusele võtmiseks määratakse ÜPs niikuinii.</p>

	eelnõukohaseid kaitse- ja kasutustingimusi. Selgitame, et sellega nähakse seaduse eelnõus ette võimalus kohaliku omavalitsuse otsustusõiguse laiendamiseks olukordades, mida näiteks ei ole võimalik üldplaneeringu koostamise ajal ette näha.	
	Lisaks palume üheselt mõistetavuse tagamiseks kasutada üldplaneeringuid käsitlevates dokumentides väärtusliku põllumajandusmaa (mitte väärtusliku põllumaa) mõistet.	<b>Seisukohaga arvestatakse.</b> ÜP LS ja KSH VTKs on mõiste kasutamist korrigeeritud.
	Palume üldplaneeringu koostajatel pöörata erilist tähelepanu väärtusliku põllumajandusmaa kui taastumatu loodusressursi kaitsemeetmetele. Kui neid kaitsemeetmeid põhimõttekindlalt rakendatakse, on sellel vaieldamatult oluline mõju kõrge viljakusega muldade pikaajalisele säilimisele ning selle kaudu kogu põllumajandus- ja looduskeskkonnale ning kokkuvõttes meie tulevikule.	<b>Seisukohaga arvestatakse.</b>
<b>Päästeamet</b> (Margo Kubjas, ohutusjärelevalve büroo nõunik, Lõuna päästkeskus) 28.05.2020 kiri nr 7.2-3.4/4958-2	Päästeameti Lääne päästkeskus teeb ettepaneku täiendada KSH väljatöötamise kavatsuse lk 16 kirjas olevat "KSH käigus täpsustatakse ohtlike ja suurõnnetuse ohuga ettevõtete arv, asukohad ja ohualad". Lisaks selle tuleb KSH-s analüüsida ohtlike ettevõtete ja suurohuga ettevõtete mõju olemasolevale, planeeritavale riskiallikad ja nende mõju hinnang planeeritavale ning kaitsemeetmed, mida rakendatakse.	<b>Seisukohaga mitteamestatud.</b> Ohtliku ja suurõnnetuse ohuga ettevõtetele on kohustuslik koostada riskianalüüs, kus määratakse võimalikud ohud, võimalikud õnnetuse stsenaariumid, õnnetuse toimumise tõenäosus ning õnnetuse ennetamise abinõud. KSH ja ÜP koostamise käigus arvestatakse ohtlike ja suurõnnetuse ohuga ettevõtete asukohaga ning nende ohualadega. Eraldi analüüsi ohtliku ja suurõnnetuse ettevõtete mõju kohta läbi ei viida.
<b>Lennuamet</b> (Rait Kalda, peadirektor) 29.05.2020 kiri nr 4.6-8/20/1975-2	Lennuamet palub Paide linna üldplaneeringu koostamisel arvestada Koigi lennuvälja lähiümbruse piirangupindadega. Kirja manusesse on lisatud piirangupindade ulatus ja parameetrid shape-failina.	<b>ÜP ja KSH koostamise käigus arvestatakse lennuvälja piirangupindadega.</b>
<b>Rahandusministeerium</b> (Kaia Sarnet, regionaalvaldkonna asekancler) 29.05.2020 kiri nr 14-11/3526-3	Peatükis 5 on esitatud seosed strateegiliste dokumentidega, mille põhimõtted peavad kajastuma üldplaneeringu lahenduses. Erinevate keskuste arengu kavandamisel palume võtta lähtealuseks Järvamaa maakonnaplaneeringus toodud keskuste võrgustik, keskuste hierarhia ning teenustasemed. Asustuse arengut suunavate tingimuste seadmisel palume lähtuda maakonnaplaneeringus sätestatud põhimõtetest. Juhime tähelepanu, et üldplaneeringuga täpsustatakse mitte ainult linnalise asustusega alade asustuse suunamise põhimõtteid vaid ka alade piire.	<b>Seisukohaga arvestatakse.</b>
	Juhime tähelepanu, et Järvamaa maakonnaplaneeringus on kavandatud ohutumate ja mugavamate ühenduste tagamiseks jalg- ja jalgrattateed, mis on lähtuvalt olulisusest jagatud kolme tähtsusklassi. Jalg- ja jalgrattateede arendamise üldpõhimõtteid ja paiknemist täpsustatakse üldplaneeringutega.	<b>Seisukohaga arvestatakse.</b>

	Palume üldplaneeringu lahenduse väljatöötamisel arvestada maakonnaplaneeringuga.	
	Teeme ettepaneku käsitleda üldplaneeringus nii tuuleenergeetika kui ka päikeseenergeetikaga seonduvat ja seada vastavad kasutustingimused. Juhime tähelepanu Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi soovitusel kaaluda üldplaneeringu koostamisel võimalusi energia tootmiseks vajalike alade kavandamiseks ja teha sellekohast koostööd. Vastavad soovitused ja põhimõtted on Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium edastanud kohalikele omavalitsustele kirjadega 07.01.2020 nr 17-7/2019/112 ja 13.03.2019 nr 17-7/2019/2142. Mõlemad kirjad on leitavad veebilehe planeerimine.ee alamlehelt „Üldplaneeringute koostamine 2019-2020“ üldplaneeringu menetluse teema alt, kuhu on koondatud valitsusasutuste seisukohad üldplaneeringu ja mõjude hindamise koostamiseks.	<b>Seisukohaga arvestatakse.</b>
	Peatükis 4 on öeldud, et „KSH käigus kirjeldatakse, analüüsitakse ja hinnatakse üldplaneeringu rakendamisega kaasneva võivaid olulisi looduskeskkonna-, sotsiaalmajanduslikke ja kultuurilisi mõjusid“. Juhime tähelepanu, et vastavalt PlanS § 4 lõike 2 punktile 5 tuleb kohalikul omavalitsusel tagada, et üldplaneeringu koostamisel hinnatakse selle elluviimisega kaasnevat asjakohaseid kultuurilisi, sotsiaalseid, looduskeskkonnale ning ka majanduskeskkonnale avalduvaid mõjusid.	<b>Seisukohaga arvestatakse.</b> Täpsustame, et KSH aruandes hinnatakse mõju sotsiaalmajanduslikule keskkonnale looduskeskkonnale avalduvate mõjude avaldumise kaudu. Lisaks olulistele mõjudele arvestatakse ka asjakohaseid mõjusid.
	KeHJS § 3 6 lõige 2 sätestab, et KSH VTK peab sisaldama andmeid strateegilise planeerimisdokumendi koostaja kohta ning programmi koostanud juhteksperdi nime, eksperdirühma koosseisu, milliseid valdkondi ja millist mõju hakkab iga eksperdirühma kuuluv isik hindama. Palume täiendada KSH väljatöötamise kavatsust.	<b>Seisukohaga arvestatakse.</b>
	Palume lisada koostöötegitajate nimekirja Veterinaar- ja Toiduamet (taudistunud põllumajandusloomade matmispaikade määramise võimalikkus, intensiivne põllumajanduspiirkond).	<b>Seisukohaga arvestatakse.</b>
	Lähteseisukohtade peatükis 8 „Planeeringu koostamisse kaasatavad isikud“ on nimetatud ametid ja riigiasutused, kohalikud omavalitsused, ettevõtted ja organisatsioonid, keda üldplaneeringu ja KSH protsessi kaasatakse. Planeerimisseaduses sätestatud põhimõtte kohaselt annavad koostöötegitajad üldplaneeringule kooskõlastuse, mis kohalikele omavalitsustele on planeeringu koostamisel siduv. Kaasatavad isikud avaldavad planeeringulahenduse kohta arvamust. Üldplaneeringu ja KSH menetlemise üheselt mõistetavuse huvides palume eraldi välja tuua koostöötegitajad ja kaasatavad.	<b>Seisukohaga arvestatakse.</b>
	Palun lisada lähtematerjalide (peatükk 9) nimekirja Järvamaa, Jõgevamaa ja Tartumaa maakonnaplaneeringuid täpsustav teemaplaneering „Põhimaantee nr 2 (E263) Tallinn-Tartu-Võru-Luhamaa trassi asukoha täpsustamine km 92,0-183,0“ (kehtestatud Järva maavanema 30.11.2012 a korraldusega nr 423).	<b>Seisukohaga arvestatakse.</b>
	Peatükis 6 on esitatud üldplaneeringu koostamise eeldatav ajakava, kus esineb mõningaid ebatäpsusi. Näiteks lähteseisukohtade ja KSH VTK eelnõu kohta	<b>Seisukohaga arvestatakse.</b>

	seisukohtade küsimise ajaks on märgitud märts-aprill. Rahandusministeeriumile on eelnõu esitatud 13.05.2020. Palume korrastada ajakava tabel.	KSH VTK ning ÜP LS ajakava tabel on korrigeeritud.
	PlanS § 55 lõige 2 sätestab, et maakonnaplaneering on üldplaneeringu koostamise alus, mistõttu tuleb üldplaneeringu koostajatel juhinduda Järva maavanema 12.02.2017 korraldusega nr 337 kehtestatud Järvamaa maakonnaplaneeringust, mis on kättesaadav aadressil <a href="https://maakonnaplaneering.ee/jarva-maakondplaneering">https://maakonnaplaneering.ee/jarva-maakondplaneering</a> .	<b>Seiskohaga arvestatakse.</b>
	PlanS §-s 11 on sätestatud teabe piisavuse põhimõte, mille kohaselt planeerimisalase tegevuse korraldaja peab planeerimisel arvesse võtma asjakohaseid ruumilist arengut mõjutavaid strateegiaid, riskianalüüse, kehtivaid planeeringuid, arengukavasid ning teisi ruumilist arengut mõjutavaid dokumente ja muud asjakohast teavet. PlanS teises peatükis toodud oluliste põhimõtete rakendamise kohta on põhjalikumalt kirjutatud juhendmaterjal „Planeerimise põhimõtete rakendamine“, mis on kättesaadav aadressilt <a href="https://planeerimine.ee/static/sites/2/planeerimise-pohimotted_2016.pdf">https://planeerimine.ee/static/sites/2/planeerimise-pohimotted_2016.pdf</a> .	<b>Seiskohaga arvestatakse.</b>
	Üldplaneeringu koostamisel palume kasutada juhendit „Nõuandeid üldplaneeringu koostamiseks“, mis on kättesaadav aadressilt <a href="https://planeerimine.ee/seadus-ja-juhendid/yp-noustik/">https://planeerimine.ee/seadus-ja-juhendid/yp-noustik/</a> . Soovitame kasutada juhendis toodud mõisteid.	<b>Seiskohaga arvestatakse.</b>
	Palume arvestada vajadusega kohandada üldplaneeringu lahenduse kaudu asustust, elukeskkonda ja taristut sobivaks kahanevale ja vananevale elanikkonnale. Üldplaneeringu koostamisel soovitame kasutada juhendit „Suunised kahanevate piirkondade säästlikuks ruumiliseks planeerimiseks“, mis on kättesaadav aadressilt <a href="https://planeerimine.ee/seadus-ja-juhendid/kahaneva-asustusega-piirkond/">https://planeerimine.ee/seadus-ja-juhendid/kahaneva-asustusega-piirkond/</a> .	<b>Seiskohaga arvestatakse.</b>
	Maakonnaplaneeringus toodud rohelise võrgustiku paiknemise ja kasutustingimuste täpsustamisel palume kasutada Keskkonnaagentuuri tellimisel valminud juhendmaterjal „Rohevõrgustiku planeerimisjuhend“, mis on kättesaadav aadressilt <a href="https://www.keskkonnaagentuur.ee/et/projektid/elme/materjalid/rohevorgustiku-toimivuse-analuus-ja-planeerimisjuhendi-koostamine">https://www.keskkonnaagentuur.ee/et/projektid/elme/materjalid/rohevorgustiku-toimivuse-analuus-ja-planeerimisjuhendi-koostamine</a> .	<b>Seiskohaga arvestatakse.</b>
	Juhime tähelepanu 1. septembrist 2020 jõustuvale metsaseaduse § 42 lg 3, mille kohaselt „planeeringuga linna kui asustusüksuse rohealaks määratud alal kasvavat metsa ei tohi raiuda kohaliku omavalitsuse nõusolekuta“. Soovitame linnade rohealad määrata joonisel, et hiljem oleks vajadusel võimalik tuvastada, kas ja milliste alade kohta jõustuv säte kohaldub. Rohealade määramisel palume kasutada Keskkonnaagentuuri tellimisel valminud juhendmaterjal „Rohevõrgustiku planeerimisjuhend“	<b>Seiskohaga arvestatakse.</b>
	Asulate olukorda väljaspool keskuslinna kirjeldab „Eesti väikeasulate uuring“, mis teeb ettepanekud väikeasulate elujõu hoidmiseks nii riigi kui omavalitsuse tasandil. Uuring pakub asustusüksuste tasemel üleriigiliselt võrreldavaid alusandmeid, mis on vajalikud asustuse arengu täpsustamiseks linnade ja valdade üldplaneeringutes ning teistes arengudokumentides. Uuring on	<b>Seiskohaga arvestatakse.</b>

	kättesaadav aadressilt <a href="https://planeerimine.ee/2019/03/eesti-vaikeasulate-uuring/">https://planeerimine.ee/2019/03/eesti-vaikeasulate-uuring/</a> .	
	Juhime tähelepanu, et üldplaneeringu kui kohaliku omavalitsuse ruumilise arengu kõige olulisema alusdokumendi koostamisel on asjakohane käsitleda kõiki kaasava elukeskkonna kavandamise vajadust ehk ligipääsetavust. Seda nii tasakaalustatud tervikliku elukeskkonna planeerimise kui ka elukondliku kinnisvara ehitamise ja kohandamise seisukohast. Ligipääsetavuse nõuded on kehtestatud ehitusseadustiku alusel antud ettevõtlus- ja infotehnoloogiainistri määrusega nr 28 „Puudega inimeste erivajadustest tulenevad nõuded ehitisele“ (vastu võetud 29.05.2018). Täiendav teave on leitav veebilehelt planeerimine.ee, sh juhend „Kõiki kaasava elukeskkonna kavandamine ja loomine“.	<b>Seisukohaga arvestatakse.</b>
	Seoses kahanemisega kohanemise temaatikaga juhime tähelepanu vajadusele kaaluda võimalusi elamute renoveerimise ja elamumajanduse suunamiseks läbi üldplaneeringu. Näiteks, millistes piirkondades korruselamute rekonstrueerimine toetab linna ruumilise arengu perspektiivseid suundi.	<b>Antud temaatikat kaalutakse ÜP koostamise käigus.</b>
	Palume üldplaneeringu vormistamisel ja ülesehitamisel juhendada riigihalduse ministri 17.10.2019 määrusest nr 50 „Planeeringu vormistamisele ja ülesehitusele esitatavad nõuded“. Määruse § 7 lõikest 2 tulenevalt peab enne määruse jõustumist algatatud, kuid määruse jõustumise ajal veel kehtestamata üldplaneering selle kehtestamisel alates 2020. aasta 1. maist vastama määruse nõuetele.	<b>Seisukohaga arvestatakse.</b>
	Palume hoida Rahandusministeeriumi regionaalhalduse osakonna Järva talitust kursis linna üldplaneeringu menetlusega ja teavitada kõikidest avalikest aruteludest. Ühtlasi palume linna veebilehel kajastada üldplaneeringu koostamise protsessi kohta jooksvalt ajakohast teavet. Palume esitada Paide linna üldplaneeringu eelnõu ja KSH aruande eelnõu (eskiislahendus) Rahandusministeeriumile vastavalt PlanS § 81 lõikele 3 täiendavate koostöötegijate ja kaasatavate isikute ning asutuste määramiseks.	<b>Seisukohaga arvestatakse.</b>
<b>Kaitseministeerium</b> (Andres Sang, kaitseinvesteeringute osakonna juhataja) 05.06.2020 kiri nr 12-1/20/1067	Kaitseministeerium teeb ettepaneku lähteseisukohtade punktist 3 „Üldplaneeringu ülesanded“ lõigust „Riigikaitse objektid“ Kaitsealiidu Nurmsi õppevälja kohta märgitud selgitav tekstiosa välja jätta või selle sisu korrigeerida. Kuigi on arusaadav, et praegune tekstiosa on identne Järvamaa maakonnaplaneeringu 2030+ seletuskirjas märgituga, on seal märgitud teave siiski ebatäpne. Selgitame, et Nurmsi õppeväli on Kaitsealiidu omandis olev riigikaitse ehitise, mille kasutamist korraldab praegu Kaitsealiidu Järva malev. Nurmsi õppevälja ja seal paiknevat murukattega lennuvälja kasutavad sõjalise väljaõppe, sealhulgas väliharjutuste korraldamiseks nii Kaitsealiit kui ka Kaitseväge ning liitlased ja erinevad koostööpartnerid. Sõjaväe Langevarjklubi nimetamine lennuvälja kasutajana on samuti eksitav, kuna nimetatud organisatsioon ei ole ainuke Nurmsi õppevälja kasutatav koostööpartner.	<b>Seisukohaga arvestatud.</b>  Nurmsi õppevälja käsitletavat tekstiosa on korrigeeritud.
	Kaitseministeerium palub Paide linna üldplaneeringu koostamisel ja keskkonnamõju strateegilisel hindamisel arvestada Kaitseministeeriumi	<b>Seisukohaga arvestatakse.</b>



	<p>16.04.2020 kirjaga nr 12-1/20/1067 „Andmed Paide linna üldplaneeringu koostamiseks“ Paide Linnavalitsusele esitatud andmete ja tingimustega.</p> <p><b>16.04.2020 kiri nr 12-1/20/1067</b></p> <p>Kaitseministeerium palub Paide linna üldplaneeringus kajastada järgmisi riigikaitse ehitisi ja piirangvööndeid:</p> <p>1) Paide linnas Sargvere külas ja Järva vallas Koigi külas asuv Nurmsi õppeväli, mille piirangvöönd Paide linna territooriumil on 2000 m Nurmsi õppevälja katastriüksuse 56504:001:0430 piirist;</p> <p>2) Eivere külas asuv Eivere lasketiir (perspektiivne), mille piirangvöönd on 2000 m Metsavana katastriüksuse 56502:001:0196 piirist;</p> <p>3) Paide linnas asuv Kaitseliidu Järva maleva staabi- ja tagalakeskus (perspektiivne), mille piirangvöönd on 300 m Ringtee 3 ja Ringtee 3a katastriüksuste 56601:001:0047 ja 56701:001:0047 välispiirist.</p> <p>Palume üldplaneeringus kajastada riigikaitse ehitiste töövõimet mõjutada võivate ehitiste ehitamise ning planeeringute Kaitseministeeriumiga kooskõlastamise nõudeid, mis tulenevad ehitusseadustiku § 120 lõikest 1 ning Vabariigi Valitsuse 17.12.2015 määruse nr 133 „Planeeringute koostamisel koostöö tegemise kord ja planeeringute kooskõlastamise alused“ § 3 punktist 1.</p> <p>Päikeseelektrijamade rajamise tingimusena palume märkida nõue, et päikeseelektrijaam peab vastama õigusaktidega kehtestatud elektromagnetilise ühilduvuse nõuetele ja asjakohastele standarditele (alus: Ehitusseadustik § 120 lõige 1 punkt 3, § 11 lõige 2 punkt 9, majandus- ja taristuministri 14.07.2015 määruse nr 91 „Elektriseadmele esitatavad ohutuse nõuded ning elektriseadmele ja elektripaigaldisele esitatavad elektromagnetilise ühilduvuse nõuded ja vastavushindamise kord“ peatükk 2).</p> <p>Üldplaneeringu seletuskirjas palume kajastada teavet, et metsaseaduse § 36 alusel võivad Kaitsevägi ja Kaitseliit kasutada riigimetsa riigikaitse väljaõppe korraldamiseks. Väljaõppe ajal tuleb vastava piirkonna elanikel ja kasutajatel arvestada riigikaitse tegevusest tulenevate keskkonnanäringutega ning raskesõidukite ja inimeste liikumisega.</p>	Seisukohtadega arvestatakse.
<p><b>Maanteeamet</b> (Marek Lind, juhtivspetsialist) 05.06.2020 kiri nr 15-2/20/15355-4</p>	<p>1.1 Siduda planeeringusse maakonnaplaneeringut täpsustava teemaplaneeringuga „Põhimaantee nr 2 (E263) Tallinn-Tartu-Võru-Luhamaa trassi asukoha täpsustamine km 92,0-183,0“ kavandatud teedevõrgustik, sealhulgas seatud tingimused 1:1.</p> <p>1.2 Siduda planeeringusse maakonnaplaneeringuga kavandatud teedevõrgustik, st riigiteede perspektiivsed trassid, koos kogujateede ja perspektiivsete eritasandiliste ristmike ja ristete asukohtadega.</p> <p>1.3 Siduda planeeringusse perspektiivne teekoridor „E263 Tallinn-Tartu-Võru-Luhamaa maantee Võõbu-Mäo teelõigu km 68,0-85,0 põhiprojektist.</p>	<p>Seisukohaga arvestatakse.</p> <p>Seisukohaga arvestatakse.</p> <p>Seisukohaga arvestatakse.</p>

	<p>Planeeringus tingimuste määramisel tuleb tagada projekti (liiklussõlmed, ökodukt, viaduktid, kogujateed, sillad, jne) realiseerimine s.h. ruumivajadus. Üldplaneeringu kehtestamise ajaks on uus teelõik eeldatavalt valminud ja kasutusel, mistõttu on vajalik planeeringujoonistel uue tee sidumine olemasoleva teedevõrguga sidusaks ja toimivaks võrgustikuks. Juhime tähelepanu, et põhimaantee nr 2 Ardu-Võõbu teelõigu projektiga on rajatud mitmeid rohevõrgustiku toimivust leevendavaid meetmeid (nt ökodukt), kuid nende optimaalse toimivuse tagamiseks ei ole vajalik mitte üksnes säilitada olemasolev maakasutus leevendusmeetmetega piirnevalt, vaid ka elupaikade sidusus kasvava metsa näol. Mitmed liigid on avamaastikupelglikud ning läbipääsude kasutuselevõtt võib olla takistatud piirnevatel aladel ulatuslike raiete korral.</p>	
	<p>1.4 Analüüsida kohaliku teedevõrgustiku piisavust juurdepääsude tagamisel ning määrata perspektiivsete kohalike teede (sealhulgas jalgratta- ja jalgteede) üldised asukohad. Üldplaneeringu üks ülesanne on transpordivõrgustiku ja muu infrastruktuuri, sealhulgas kohalike teede, raudteede, sadamate ning väikesadamate üldise asukoha ja nendest tekkivate kitsenduste määramine. Riigiteede kolm põhiliki on põhi-, tugi- ja kõrvalmaantee, millest igaühel on oma funktsioon. Need funktsioonid on leitavad majandus- ja taristuministri 25.06.2015 määrusest nr 72 „Riigiteede liigid ja riigiteede nimekiri“ (link <a href="https://www.riigiteataja.ee/akt/128062015003?leiaKehtiv">https://www.riigiteataja.ee/akt/128062015003?leiaKehtiv</a>). Igal riigiteel on lisaks liigile olemas tee klass, mis on liiklussageduse alusel määratav maantee tehnilist taset iseloomustav tunnus. Tee klassid on toodud majandus- ja taristuministri 05.08.2015 määruses nr 106 „Tee projekteerimise normid“ lisa „Maanteede projekteerimisnormid“ (edaspidi <i>normid</i>). Normidest nähtub, et nõuded kohaliku teedevõrgu ühendamiseks riigiteedega on klasside kaupa erinevad. Näiteks esimese klassi teel võib olla ainult üks parempöõretega ristumiskoht kahe eritasandilise ristmiku vahel, kuid kuuenda klassi teel võib neid olla vastavalt vajadusele. Meile teadaolevalt võib tulevikus muutuda normides klassipõhine käsitlus, mistõttu me ei pea täna otstarbekaks klassipõhist käsitlust üldplaneeringusse sisse viia. Soovime üldplaneeringute koostamise kontekstis kokku leppida suurema liiklussagedusega riigiteedele ühise nimetuse: <b>Kokkuleppeliselt eristatakse üldplaneeringutes teistest teedest olulise liiklussagedusega teedena (edaspidi lühend OLT) riigitee liiklussagedusega (AKÖL) &gt;6000a/ööpäevas sõltumata riigitee liigist.</b> Liiklussagedused, millest üldplaneeringute koostamisel lähtuda on leitavad siit: <a href="https://maanteeamet.maps.arcgis.com/apps/View/index.html?appid=293d200a16454c1c84f2cfe35720149f">https://maanteeamet.maps.arcgis.com/apps/View/index.html?appid=293d200a16454c1c84f2cfe35720149f</a></p>	<p><b>Seisukohaga arvestatakse.</b></p>
	<p>1.5. Palume arvestada OLT teedel vajadust võimalike ristumiskohtade asukohtade määramiseks kuna see mõjutab enamasti mitmeid kinnistuid ning hiljem detailplaneeringu faasis ei ole reeglina mõistlik haarata kogu suurt maa-ala tervikuna. Nimetatud nõue on kooskõlas ka PlanS § 75 lg 1 p 1 kohase transpordivõrgustiku objektide asukoha määramise ülesandega.</p>	<p><b>Seisukohaga arvestatakse.</b></p>

	1.6. Kajastada üldplaneeringu kaardil punktis 1.5 nimetatud OLT-d vastavalt tänasele liiklussagedusele.	<b>Seisukohaga arvestatakse.</b>
	1.7. Soovitame analüüsida kohaliku teedevõrgu toimimist ja vastavalt PlanS § 75 lg 1 p 29 kaaluda avalikes huvides erateede omandamist. Kaalumisel palume pöörata erilist tähelepanu OLT ja kohaliku teedevõrgu ristumiskohtadele kuna OLT teedel on riigiteega ristumiskohtade arv normidega piiratud.	<b>Seisukohaga arvestatakse.</b>
	2.1. Riigitee kaitsevööndi laiuse kajastamisel lähtuda EhS § 71 lõikest 2 ja tänava puhul määrata kaitsevööndi ulatus sama paragrahvi lõike 3 alusel.	<b>Seisukohaga arvestatakse.</b>
	2.2. Arvestades linnalist keskkonda, määrata riigitee nr 15176 Paide-Nahkmetsa kaitsevööndi laius km 3,0-3,85 Viraksaare küla tiheasustatud alal, riigitee nr 5 Pärnu-Rakvere-Sõmeru kaitsevööndi laius km 88,2-91,4 Paide linna piirides ja km 109,1-109,5 Roosna-Alliku aleviku piirides koostöös Maanteeametiga.	<b>Seisukohaga arvestatakse.</b>
	2.3. Juhul kui olemasolev hoonestusjoon jätkub väljaspool linna või alevikku, kaalub Maanteeamet kohaliku omavalitsuse põhjendatud ettepaneku alusel EhS § 71 lõikest 2 tuleneva kaitsevööndi laiuse vähendamist.	<b>Seisukohaga arvestatakse.</b>
	2.4. Peale planeeringu kehtestamist tuleb kaitsevööndi laiuseid kajastav ja määrav joonis esitada Maanteeametile GIS või CAD formaadis.	<b>Seisukohaga arvestatakse.</b>
	3.1. EhS § 70 lg 2 kohaselt on keelatud riigitee kaitsevööndisse ehitada ehitusloakohustuslikke hooneid. EhS § 70 lg 3 kohaselt võib kaitsevööndis kehtivatest piirangutest kõrvale kalduda kaitsevööndiga ehitise omaniku nõusolekul. Kaaluda tingimuse määramist, et ehitusloakohustuslike hoonete kavandamine kaitsevööndisse on põhjendatud liiklusseaduse mõistes asula liikluskeskkonnas ja olemasoleva hoonestusjoone olemasolul või hoonestusjoone pikendamisel. Nendel juhtudel on oluline, et arendaja ja/või tulevane omanik arvestaks liiklusest tuleneva müra ja teiste häiringute (õhusaaste, vibratsioon) kahjuliku mõjuga ja vajadusel tagaks leevendavate meetmetega nõuetele vastavad keskkonnaningimused. Arvestada, et meetmete kasutusele võtmine ja finantseerimine on arendaja või KOVi kohustus.	<b>Seisukohaga arvestatakse.</b>
	3.2. Juurdepääsu tagamiseks OLTle tuleb üldjuhul, vastavalt asjaõigusseaduse § 156, kinnistute maakorralduslikul jagamisel juurdepääs tagada seni kinnistut teenindanud juurdepääsu kaudu ühiselt ning uutel moodustatavatel katastriüksustel puudub õigus igaühel eraldi juurdepääsu saamiseks riigiteelt, kuna nendel teedel on riigiteega ristumiskohtade arv normidega piiratud.	<b>Seisukohaga arvestatakse.</b>
	3.3. OLTga külgneva ehitustegevuse kavandamisel ilma detailplaneeringu koostamise kohustuseta arvestada, et üldreeglina tuleb kasutada juurdepääsuks kohalikke teid ja olemasolevaid ristumisi riigiteega, kuna OLT teedel on riigiteega ristumiskohtade arv normidega piiratud.	<b>Seisukohaga arvestatakse.</b>
	3.4. Palume arvestada, et jalgratta- ja jalgteed tuleb üldjuhul kavandada riigiteest eraldiseisva rajatisena. Juhul kui üldplaneering ei täpsusta ruumivajadust kergliiklustee rajamiseks eramaadel, kaaluda tingimuse määramist, et projekteerimistingimused kergliiklustee rajamiseks antakse läbi avatud menetluse.	<b>Seisukohaga arvestatakse.</b>

	<p>3.5. Määrata üldplaneeringus tingimus, et rajatise asukoht kooskõlastatakse riigitee omanikuga juhul, kui rajatise kõrgus on suurem kui kaugus äärmise sõiduraja välimisest servast. Elektriüülivate ja tuuleparkide kavandamisel arvestada, et elektriüülivate ei tohi avalikult kasutatavatele teedele (sõltumata nende funktsioonist, liigist, klassist ja lubatud sõidukiirusest) paikneda lähemal kui <math>1,5 \times (H+D)</math> (sealjuures <math>H</math> = tuuliku masti kõrgus ja <math>D</math> = rootori e. tiiviku diameeter). Kavandatud uute riigiteede puhul tuleb vähimat kaugust arvestada planeeringuga määratud trassikoridori servast.</p> <p>Väikese kasutusega (alla 100 auto/ööpäevas) avalikult kasutatavate teede puhul võib põhjendatud juhtudel riskianalüüsile tuginedes ja teeomaniku nõusolekul lubada planeeringus elektriüülivate teede lähemale, kuid mitte lähemale kui tuuliku kogukõrgus (<math>H + 0,5D</math>). Tulenevalt üldplaneeringu pikaajalisest kehtivusest on soovitatav kindla vahemaa määramise asemel planeeringu koostamisel kasutada väljapakutud valemite.</p>	<b>Seisukohaga arvestatakse.</b>
	<p>3.6. Uute arendus- ja elamualade kavandamisel analüüsida olemasoleva teedevõrgu võimekust ja vastavust ning kaaluda tingimuste seadmist (nt detailplaneeringu koostamise kohustus), mis toetavad arendus- ja elamuala sisese teedevõrgu terviklikku kavandamist ja elluviimist. Palume arvestada, et Maanteeamet ei võta arendustegevuse vajadustest tingitud uute teelõikude rajamise ja riigiteede ümberehitamise kohustust kui riigiteede võrgustiku arengu seisukohalt selleks vajadus puudub.</p>	<b>Seisukohaga arvestatakse.</b>
	<p>3.7. Palume arvestada ja kajastada üldplaneeringu tekstilises osas, et üldjuhul ei ole võimalik juhtida arendusalade sademevett riigitee kraavidesse. See on võimalik vaid põhjendatud juhtudel koostöös Maanteeametiga.</p>	<b>Seisukohaga arvestatakse.</b>
	<p>3.8. Üldplaneeringus tuleb vältida tehnovõrkude kavandamist riigitee alusele maale. Riigitee alune maa on riigitee rajatise teenindamiseks ning vaba ruumi olemasolul anna nõusoleku seda maad kasutada. Samuti teeme erandeid asula keskkonnas. Tehnovõrgu paigaldust tuleb hinnata igakordselt suuremas täpsusastmes geodeetilise alusplaani olemasolul ja menetleda seda kas läbi projekteerimistingimuste või detailplaneeringu.</p>	<b>Seisukohaga arvestatakse.</b>
	<p>4.1. Palume lähtuda OLT funktsioonist teenindada eelkõige läbivat liiklust ja võimalusel arvestada et, kohaliku liiklust teenindab eelkõige kohalik tee. Planeeringulahendusega vältida võimalusel kohaliku liikluse suunamist OLTle.</p>	<b>Seisukohaga arvestatakse.</b>
	<p>4.2. Arendusalade juurdepääsud OLTga lahendada üldjuhul läbi kogujateede, mis on ühendatud riigiteega ühise ristumiskoha kaudu. Koostöös Maanteeametiga määrata perspektiivse ja olemasoleva suletava juurdepääsu asukoha vajadus avalikult kasutatavale teele.</p>	<b>Seisukohaga arvestatakse.</b>
	<p>4.3. Pendelliikluse vältimiseks on soovitatav kavandada piirkonna liiklussagedust suurendavad arendused keskustesse. Eelistada planeeringulahendust, mis ei suurenda elu- ja töökohtade vahelise pendelliikumise vajadust. Logistika- ja tootmisalade juurdepääsude kavandamisel vt punkti 1.5.</p>	<b>Seisukohaga arvestatakse.</b>

	4.4. OLTle uusi samatasandilisi ristumiskohti üldjuhul mitte kavandada. Arvestada, et kohalike teede uued liitumised põhimaanteedega tuleb lahendada asukohapõhiselt koostöös Maanteeametiga.	<b>Seisukohaga arvestatakse.</b>
	4.5. Määrata koostöös Maanteeametiga oluliselt muudetavad teelõigud. Oluliselt muudetava teelõiguna tähistatakse pikemat teelõiku, mille osas võib eeldada, et liiklemise sujuvuse tagamiseks, liiklusohutuse parendamiseks ning tee funktsiooni tagamiseks on vajalik ühe või mitme järgnevalt loetletud meetme rakendamine – tee geomeetria muutmine, sõidusuundi eraldava piirde paigaldamine, täiendavate sõiduradade ehitamine, olemasolevate ristumiskohtade arvu oluline vähendamine, eritasandiliste ristumiskohtade rajamine. Oluliselt muudetava teelõigu arendamine võib kaasa tuua muudatusi piirkonna teedevõrgus, sh muudatusi, mis on seotud teega piirnevate kinnistute juurdepääsuga. Oluliselt muudetav teelõik tähistada kaardil ja seletuskirja kanda eelpool nimetatud kirjeldus.	<b>Seisukohaga arvestatakse.</b>
	5.1. Soovitame tutvuda Rahandusministeeriumi juhise „Nõuandeid üldplaneeringu koostamiseks“ peatükk 4.4 Tehniline taristu. Kasutada juhises toodud põhimõtteid ja mõisted üldplaneeringu koostamisel, arvestades täiendavalt uue, praktilisest vajadusest lähtuva mõistega OLT.	<b>Seisukohaga arvestatakse.</b>
	5.2. Maanteeameti jaoks on olulised multimodaalsete ühistranspordisõlmede (näiteks pargi ja reisi bussi ning rongi ühispeatused) võimalike asukohtade määramine ja nendele ohutu ligipääsetavuse tagamine jalgsi ja jalgrattaga. Samuti on oluline määrata PlanS mõistes olulise ruumilise mõjuga uued arendus- ja elamualad ning välja tuua prioriteetsed piirkonnad, mis on väga hästi ühistranspordiga ligipääsetavad või kus on potentsiaal ühistranspordi arendamiseks.	<b>Seisukohaga arvestatakse.</b>
	6.1. Vastavalt atmosfääriõhu kaitse seaduse § 57 juhime tähelepanu mürakategooriate määramise kohustusele üldplaneeringus maa kasutuse juhtotstarbe järgi. Riigiteelt leviva müra sisse ei soovita planeerida I-IV kategooria objekte. Vastasel korral on oluline, et arendaja ja/või tulevane omanik arvestaks liiklusest tuleneva müra ja teiste häiringute (õhusaaste, vibratsioon) kahjuliku mõjuga ja vajadusel tagaks leevendavate meetmetega nõuetele vastavad keskkonnatingimused. Arvestada et meetmete kasutusele võtmine ja finantseerimine on arendaja või KOVi kohustus.	<b>Seisukohaga arvestatakse.</b>
	7.1. KSH käigus hinnata riigiteede liiklusest tulenevaid negatiivseid mõjusid (müra, vibratsioon, visuaalne häiring, vms) elanikkonna heaolule ja tervisele lähtudes kavandavast üldplaneeringu lahendusest.	<b>Seisukohaga arvestatakse.</b>
	7.2. Riigiteede müra ja selle leevendamist käsitleda atmosfääriõhu kaitse seaduse § 64 alusel, sh arendaja kohustusi müra normtasemetest lähtuvalt.	<b>Seisukohaga arvestatakse.</b>
	7.3. KSH käigus täpsustavalt hinnata rohevõrgustiku toimivust (nt elupaikade sidusus, teedevõrgustiku kavandamisel rajatavate ökoduktide seotus piirnevate kinnistute maakasutustingimustega) ning kaaluda vajadusel planeeringus täiendavate tingimuste rakendamist rohevõrgustiku toimimise tagamiseks (nt metsa puhverala, lageraiete asendamine valikraietega jms).	<b>Seisukohaga arvestatakse.</b>

<p><b>Terviseamet</b> (Karmen Ainsalu, vaneminspektor Põhja regionaalosakond) 08.06.2020 kiri nr 9.1-1/20/4884-2</p>	<p>Salvkaevude reostustundlikkuse tõttu ei soovita amet planeerimisel uute salvkaevude rajamist joogiveeallikatena. Lähtuvalt veeseadusest § 148 lg 1 on veehaarde sanitaarkaitseala joogivee võtmiseks või joogivee tootmiseks kasutatavat veehaaret ümbritsev maa- või veela, kus vee kvaliteedi halvenemise vältimiseks ja veehaarde ehitiste kaitsmiseks on tegevust piiratud. Sellest tulenevalt tuleks vältida ehitiste planeerimist veehaarde sanitaarkaitsealadele.</p>	<p><b>Seisukohaga arvestatakse.</b></p>
	<p>Supluskohad peavad vastama sotsiaalministri 03.10.2019 määruse nr 63 „Nõuded suplusveele ja supelrannale“ nõuetele. Vastavalt Euroopa Direktiivi nõuetele ja eeltoodud määruse § 5-le korraldab supluskohta omanik või valdaja suplusvee seire vastavalt seirekalendriks. Üldsusele ettenähtud teabe kättesaadavuse supluskohas tagab supluskohta omanik või valdaja. Kui supluskohale kehtestatakse alaline suplemiskeeld või antakse alaline soovitus mitte supelda, peab supluskohta omanik või valdaja teavitama supluskohas üldsust selge ja lihtsa hoiatusmärgi või sümboliga, millega antakse teada, et kõnealune koht ei ole enam supluskoht. Erakorralise olukorra puhul, millel on halb mõju või mille korral võib eeldada halba mõju suplusvee kvaliteedile ja suplejate tervisele, peab supluskohta omanik või valdaja viivitamata rakendama vajalikke kvaliteedijuhtimismeetmeid, sealhulgas teavitama ametit ja üldsust olukorrast, kindlaks tegema reostuse põhjused ja vajaduse korral rakendama ajutist suplemiskeeldu.</p>	<p><b>Seisukohaga arvestatakse.</b></p>
	<p>Välisõhus levivat müra reguleerib atmosfääriõhu kaitse seadus ja müra normtasemed on määratud sama seaduse § 56 lg 4 alusel kehtestatud keskkonnaministri 16.12.2016. aastamäärusega nr 71 „Välisõhus leviva müra normtasemed ja mürataseme mõõtmise, määramise ja hindamise meetodid“ (edaspidi KeM määrus nr 71), mis jõustus 01.02.2017. Planeeringus arvestada olemasolevate ja planeeritavate maanteedega, paigutades elamuad neist piisavalt kaugemale, tagamaks välisõhus KeM määruses nr 71 toodud normtasemetele vastavus.</p>	<p><b>Seisukohaga arvestatakse.</b></p>
	<p>Amet ei soovita müra -ja saatetundlike objektide (elamud, mänguväljakud, lasteasutused, koolid, hooldekodud) planeerimist tiheda liikluskagedusega teede lähedusse. Uute teede projekteerimisel arvestada liiklusest tulenevate negatiivsete mõjudega ning sellega, et tagatud oleksid kehtivad müra-, õhusaaste ja vibratsiooni normid. Hinnata uute sotsiaalobjektide (haridusasutused, tervishoiu- ja sotsiaalhoolekande asutused) vajadust Paide linnas ning seda, millised piirkonnad ja keskkonnatingimused sobivad objektide rajamiseks. Võimalusel märkida sobivad piirkonnad üldplaneeringu joonistele. Elamutes ja ühiskasutusega hoonetes ei tohi müratasemed ületada sotsiaalministri 04.03.2002 määruses nr 42 „Müra normtasemed elu- ja puhkealal, elamutes ning ühiskasutusega hoonetes ja mürataseme mõõtmise meetodid“ kehtestatud normtasemeid. Vastavalt vajadusele tuleb kasutada</p>	<p><b>Seisukohaga arvestatakse.</b></p>

	müravastaseid meetmeid lähtudes muuhulgas EVS 842:2003 „Ehitiste heliisolatsiooninõuded. Kaitse müra eest.“.	
	Tootmistegevusega võib kaasneda müra, vibratsioon ja õhusaaste. Enamasti on tekkivat müra keeruline hinnata. Müra muutlik iseloom võib müraallika lähipiirkonnas elavatele inimestele põhjustada häiringuid ka siis, kui tööstusmüra vastab KeM määrus nr 71 toodud normtasemetele. Seetõttu soovitab amet uute objektide planeerimisel mainitud olukordade teket ennetada ning vältida tootmisalade ja müratundlike alade (eeskätt elamualade) kõrvuti planeerimist. Elamu- ja tööstusala vahele tuleks planeerida piisav puhverala, mis leevendaks tootmisest põhjustatud negatiivseid mõjusid ning tagaks elamualal normmeeritud müra- ja välisõhu saastatuse tasemed. Õhusaaste puhul peab arvestama mitmest saasteallikast tuleneva võimaliku koosmõjuga. Puhverala võib olla kõrghaljastusega haljasala, äri- või muu müra suhtes mittetundlike hoonete ala. Ühtlasi tuleb arvestada, et ühe- või kaherealine kõrghaljastus ei oma puhveralana müra vähendamisel praktilist väärtust, vaid on pigem visuaalse leevenduseefektiga. Müra vähendamise eesmärgil rajatav kõrghaljastus peaks müra leevendava efekti tagamiseks olema vähemalt 30-50 meetri laiune. Täiendavalt tuleks tähelepanu pöörata võimalikele maavarade kaevandamisel tekkivatele häiringutele.	<b>Seisukohaga arvestatakse.</b>
	Elamutes ning ühiskasutusega hoonetes võib radoon põhjustada olulist riski tervisele. Tähelepanu tuleb pöörata asjaolule, et radoonisisaldus ei ole pinnases ühtlaselt jaotunud. Seega võib madala radooniriskiga piirkonnas esineda kõrge radoonitasemega alasid. Seetõttu tuleks enne hoone ehitamist planeeritaval maa-alal teostada radoonitasemete mõõtmised. Vajadusel tuleb ehitamisel rakendada radoonikaitse meetmeid (EVS 840:2017 „Juhised radoonikaitse meetmete kasutamiseks uutes ja olemasolevates hoonetes“). Sellega välditakse majade siseõhu rikastumist radooniga üle lubatud piiri (200 Bq/m <sup>3</sup> ).	<b>Seisukohaga arvestatakse osaliselt.</b> Eestis ei leidu asutust/ettevõtet, kellele oleks akrediteeritud radooni mõõtmine pinnaseõhus. Akrediteeringu taotlemine on aasta(te)pikkune protsess, mis eeldab edukat osalemist rahvusvahelistes võrdluskatsetes. Ilma akrediteeringuta puudub sisuline võimalus mõõtjate tegevuse kvaliteedist ülevaate saamiseks. Seega ei seata ÜP seletuskirja tingimus, et enne hoone ehitamist oleks vaja planeeritaval maa-alal teostada radoonitasemete mõõtmised. Pigem võetakse seisukoht, et tuleks juba ennetatavalt kasutada radoonivastaseid meetmeid lähtudes olemasolevast informatsioonist.
	Uute kergliiklusteede planeerimisel arvestada võimaliku valgusreostusega ja vajadusel kavandada leevendavaid meetmeid.	<b>Seisukohaga arvestatakse.</b>
	Tervist toetava ja parendava elukeskkonna loomisel soovitame lähtuda põhimõttest, et kaitsevöönditesse (riigimaanteed, kohalikud teed, elektriliinid jne) ei planeeritaks uusi elamuid ega sotsiaalobjekte. Tähelepanu tuleb pöörata ka võimalikele perspektiivsetele teedele ning nende kaitsevöönditele.	<b>Seisukohaga arvestatakse.</b>

<b>Maa-amet</b> (Tambet Tiits, peadirektor) 09.06.2020 kiri nr 6-3/20/7027-2	Edastatud dokumendi peatükis "4.1. Looduskeskkond" on kirjeldatud, et ehitusmaavarade kaevandamistegevuse mõjud looduskeskkonnale on hinnatud ehitusmaavarade kasutamise riiklikule arengukavale 2011–2020 koostatud KSH raames ning iga konkreetse kaevandamistegevuse mõju on hinnatud ja hinnatakse ka edaspidi konkreetsete kaevandamislubade taotluste KMHde või eelhinnangute raames. Selgitame, et Vabariigi Valitsus otsustas 30. novembril 2017. aastal arengukava elluviimise lõpetada, kuna arengukava strateegilised eesmärgid on saavutatud. Riigikogu 06.06.2017 otsusega võeti vastu Maapõuepoliitika põhialused aastani 2050, millest edaspidi maapõuega seonduvalt lähtutakse, mis on kättesaadav aadressil: <a href="https://www.envir.ee/et/eesmargid-tegevused/maapou/maapoue-strateegia">https://www.envir.ee/et/eesmargid-tegevused/maapou/maapoue-strateegia</a> . Palume kaaluda, kas ehitusmaavarade arengukavale viitamine üldplaneeringu seletuskirjas ja KSH aruandes on põhjendatud.	<b>Seisukohaga arvestatakse.</b>  KSH aruande koostamisel lähtutakse edaspidi arengudokumendist „Maapõuepoliitika põhialused aastani 2050“. KSH aruandes hinnatakse, kas ÜP lahendus on kooskõlas Eesti maapõuepoliitika eesmärkidega.  KSH VTKs on vanale arengukavale viitav lause eemaldatud.
	Palume planeeringu koostamisel maardlate aladel arvestada MaaPS-s sätestatuga. Palume üldplaneeringus anda mäetööstusmaa juhtotstarve mäeeraldiste ja nende teenindusmaade aladele ja kaevandamisloa taotluse olemasolu korral palume anda reserveeritava mäetööstusmaa juhtotstarve nendele aladele, kus on menetluses maavara kaevandamise loa taotlus. Vajadusel võib mäetööstusmaa juhtotstarbest eraldada turbatööstusmaa juhtotstarbe.	<b>Seisukohaga arvestatakse.</b>
	Palume üldplaneeringu jooniste koostamisel kasutada keskkonnaregistris arvel olevate maardlate piire. Paide linna haldusüksusele jäävate maardlate, mäeeraldiste ja nende teenindusmaade ning olemasolevate lubadega uuringuruumide piirid on saadetud 08.06.2020 e-kirjaga aadressile <a href="mailto:gerli.reiman@paide.ee">gerli.reiman@paide.ee</a> .	<b>Seisukohaga arvestatakse.</b>
	Palume hoida Maa-ametit kursis planeeringu edasise menetlusega ning edastada planeeringulahendus enne vastuvõtmist Maa-ametile kooskõlastamiseks. Maa-amet aktsepteerib planeeringumaterjalide ja menetlusdokumentide edastamist nii digitaalselt aadressile <a href="mailto:maaamet@maaamet.ee">maaamet@maaamet.ee</a> kui ka materjalide allalaadimist vastavalt veebiaadressilt.	<b>Seisukohaga arvestatakse.</b>
<b>Muinsuskaitseamet</b> (Karen Klandorf, Järvamaa nõunik) 11.06.2020 kiri nr 6.1-17.5/14-3	Muinsuskaitseamet on üldplaneeringute koostajatele kokku pannud juhendi, milles anname suuniseid ja teeme ettepanekuid, kuidas planeerimisel kultuuripärandit käsitleda ning selle erinevate osadega ruumi kasutamisel ja kujundamisel arvestada. Palume Paide linna üldplaneeringu koostamisel sellest juhendist lähtuda.	<b>Juhendiga arvestamist kaalutakse ÜP ja KSH koostamisel.</b>
	Mälestised näitavad piirkonna kultuurimaastiku ajalist mitmekihilisust, mistõttu tuleb planeerimisel lähtuda mälestisi säästvast põhimõttest ning arvestada nende kui avaliku väärtusega (Muinsuskaitseaduse (edaspidi: MuKS) § 3 lg 7) ja siduda need linna ruumilise arenguga.	<b>Seisukohaga arvestatakse.</b>
	Üldplaneeringu alale jäävad kultuurimälestised on leitavad kultuurimälestiste registrist. Muinsuskaitseamet soovib käsitleda kultuurimälestisi tabeli vormis või nimekirjana, kuhu märkida mälestise tehniline seisund, kasutusfunktsioon,	<b>Seisukohaga arvestamist kaalutakse ÜP koostamise käigus.</b>



	<p>leevendused, kavandatavad tegevused, kusjuures mälestisi võib ka liigiti grupeerida. Sellise analüüsi abil on võimalik hinnata planeeringuga kavandatavate maakasutuse sihtotstarvete võimalikku mõju pärandile ning näha ette leevendavad meetmed negatiivse mõju ära hoidmiseks. Vajadusel oleme valmis osalema analüüsi tegemisel töökoosolekute käigus. Palun pöörduge konsultatsioonideks otse minu, Järvamaa nõuniku poole.</p>	
	<p>Kui üldplaneeringuga hõlmataval maa-alal asub muinsuskaitseala või selle kaitsevöönd, tuleb koostada üldplaneeringu muinsuskaitse eritingimused ja arvestada nendega üldplaneeringu koostamisel (MuKS § 61 lg 2; Planeerimisseaduse § 74 lg 6). Üldplaneeringu muinsuskaitse eritingimuste ülesanne on kindlustada, et planeeritaval maa-alal kavandatavad muudatused aitavad tagada muinsuskaitseala säilimise ja kaitsevööndiga seatud eesmärgid (MuKS § 61 lg 1). Üldplaneeringu eritingimustest on võimalik loobuda, juhul kui kavandatav tegevus ei muuda oluliselt väljakujunenud ruumilist olukorda või muinsuskaitseala säilimist ja vaadeldavust (MuKS § 61 lg 2).</p> <p>Paide linna algatatava üldplaneeringu maa-alal asub Paide vanalinna muinsuskaitseala. Oleme 2019. aastal alustanud Paide vanalinna muinsuskaitseala kaitsekorra koostamisega, mille käigus analüüsimise ja hindamise Paide vanalinna muinsuskaitseala väärtusi ning täpsustame alal kehtivaid nõudeid ja teeme seni kehtinud nõuete osas leevendusi. Oleme Paide linna esindajatega kaitsekorra koostamise konsultatsioonidel ja töörühma koosolekutel arutanud ka algatatava üldplaneeringu ja selle jaoks muinsuskaitse eritingimuste koostamise vajadust. Olles tutvunud üldplaneeringu lähteülesandega ja tuginedes varasematele aruteludele Paide linna esindajatega, leiame, et uue üldplaneeringuga ei kavandata Paide vanalinna muinsuskaitsealal või selle kaitsevööndis olulise ruumilise mõjuga muudatusi, mis mõjutaksid väljakujunenud ruumilist olukorda või muinsuskaitseala säilimist ja vaadeldavust. Seetõttu otsustab Muinsuskaitseamet, et <u>Paide linna üldplaneeringule ei pea koostama muinsuskaitse eritingimusi</u>. Kui üldplaneeringu koostamise käigus siiski ilmneb vajadus olulise ruumilise mõjuga muudatuste tegemiseks, mis mõjutab Paide vanalinna muinsuskaitsealal säilimist ja vaadeldavust, tuleb üldplaneeringu eritingimused siiski koostada.</p>	<p><b>Seisukohaga arvestatakse.</b></p>
	<p>Lisaks riigi kaitse all olevatele arheoloogiamälestistele on maastikul palju juba avastatud või eeldatavat arheoloogiapärandit, mis pole riikliku kaitse all, kuid mida tuleb samuti ruumilisel planeerimisel silmas pidada, et kultuurmaastiku ajalise mitmekihilisuse säilimine oleks tagatud ka edaspidi. Selleks tuleb teadaolevate ja võimalike arheoloogiliselt väärtuslike alade määratlemiseks analüüsida arhiiviandmeid, leiuteateid ja muid ajalooallikaid (kohanimed, ajaloolised kaardid, geoloogiline andmestik jms). Analüüsi eesmärk on märgilistele muististele säilimistingimuste määratlemine ja alade piiritlemine, kus kaevetööde eel (ehitamine, kaevandamine jms) tuleb läbi viia arheoloogilised uuringud maastikul.</p>	<p><b>Arvestame Muinsuskaitseameti poolt Paide Linnavalitsusele edastatud andmetega.</b></p>

	<p>Arvestades asjaolu, et üldplaneeringutes pole varem arheoloogiapärandi paiknemist sellisel moel analüüsitud, on Muinsuskaitseamet Paide linna üldplaneeringu jaoks esmase sisendi andnud. Oleme 24. aprillil 2020 edastanud Paide Linnavalitsusele muinsuskaitse all olevate mälestiste kaardikihid Paide linna territooriumi kohta, kuhu oli lisatud ka kiht arheoloogiatundlikest aladest, millega palume arvestada üldplaneeringu koostamisel.</p>	
	<p>Tuginedes arheoloogiapärandi analüüsile ja lähtudes asjaolust, et arheoloogide, hobiotsijate ja koduloohuviliste inimeste tegevus toob igal aastal uut infot arheoloogiliste paikade kohta juurde, palume planeeringusse kanda järgmised nõuded:</p> <p>1) KMH kohustusega tegevuste kavandamisel (ka juhul kui KMH nõudest loobutakse) tuleb alati eelnevalt Muinsuskaitseametiga kooskõlastada arheoloogilise uuringu läbiviimise vajadus (MuKSi § 31 lg 3);</p> <p>2) prognoositud arheoloogiatundlikel aladel tuleb eelnevalt Muinsuskaitseameti seisukohta arheoloogilise uuringu läbiviimise vajaduse kohta küsida kõigil juhtudel, kus üldplaneering näeb ette detailplaneeringu koostamist.</p>	<p><b>Seisukohaga arvestatakse.</b></p>
	<p>Oleme koostööle avatud ja valmis üldplaneeringu protsessis aktiivselt osalema, et linna ruumilise arengu suunamise kõige olulisem raamdokument arvestaks kultuuripärandi säilimise, kasutamise ja arendamise vajadusi ning võimalusi.</p>	<p><b>Seisukohaga arvestatakse.</b></p>
<p><b>Keskkonnaamet</b> (Jelizaveta Morozova, keskkonnakasutuse juhtivspetsialist Põhja region) 11.06.2020 Kiri nr 6-5/20/7786-2</p>	<p>1. Vesi</p> <p>Üldplaneeringus peaksid veevaldkonnas olema käsitletud hüdrogeoloogia, põhjavee kaitstus, veealade (veekogude) üldised kasutamise- ja ehitamistingimused, põhiliste tehnovõrkude trasside, joogiveeallikate (sh sanitaarkaitsealad), reoveepuhastite (sh kujade), maaparandussüsteemide asukoha määramine, veekogude ranna ja kalda ulatus ja ehituskeeluvöönd, kallasrajad, vajadusel maasoojuspuurkaevud. KSH aruandes peaks olema käsitletud põhjavesi, pinnavesi, sadevesi, üleujutuspiirkonnad, jääkreostus ja neile arendusest tulenev mõju.</p>	<p><b>Seisukohaga arvestatakse osaliselt.</b></p> <p>Täpsustame, et KSH aruandes antakse ülevaade omavalitsuse haldusterritooriumi hüdrogeoloogiast ja põhjavee kaitstusest. ÜPs määratakse veealadele üldised kasutamise- ja ehitamistingimused.</p> <p>ÜP ja KSH käsitleb vaid neid joogiveeallikaid ja reoveepuhasteid, mis on seotud ühisveevärgi ja -kanalisatsiooniga. ÜPga ei määrata joogiveeallikaid ja reoveepuhasteid vaid reserveeritakse maa perspektiivsete ehitamiseks, kui selleks on vajadus. Tehnovõrgu trasse ÜPs ei käsitleta.</p> <p>Maaparandussüsteeme ÜPga ei määrata. Vajalik informatsioon saadakse Maaametist.</p>
	<p>Kui põhjavee varud on piirkonnas määratud, siis kujundab see mingil määral ka ettevõtluse võimalusi. St esmajärjekorras tuleb tagada inimeste joogivesi ning seejärel on võimalik kasutada ressursi muudel eesmärkidel. Üldplaneeringute koostamisel tuleb analüüsida, kui suur on kehtestatud põhjaveevaru ja mis on selle kasutusaeg ning milline on tegelik põhjavee kasutus. Kinnitatud</p>	<p><b>Seisukohaga arvestatakse.</b></p> <p>Täpsustame, et analüüsi, kus vaadatakse kui suur on kehtestatud põhjaveevaru ja mis on selle kasutusaeg ning milline on tegelik põhjavee kasutus, viiakse läbi KSH</p>

	<p>põhjaveevarude ja prognoosvarude alusel saab planeerida elanike joogiveevarustust ja tootmisettevõtete arendustegevust. Samuti tuleb hinnata uute veehaarete kavandamise vajadust seoses arenduspiirkondadega (nii joogivee kui tootmisvee, niisutusvee, kalakasvatuse vee jaoks). Uute veehaarete jaoks ka maa reserveerimise vajadust seoses sanitaarkaitsealade ja toitealade moodustamise vajadusega. Üldplaneeringu koostamisel tuleb üle vaadata, kas esineb põhjaveevaru ümberhindamise vajadus või mitte.</p>	<p>aruande raames. Analüüsiks kasutatakse olemasolevaid andmeid.</p>
	<p>Vabariigi Valitsuse 07.01.2016 protokollilise otsusega kinnitati Lääne-Eesti vesikonna, Ida-Eesti vesikonna ja Koiva vesikonna veemajanduskavad. Veemajanduskavad on koostatud selleks, et saada põhjalik ülevaade Eesti veekogumite seisundist ning planeerida tegevusi jõgede, järvede ja rannikuvee, põhjavee ning mere seisundi parandamiseks. Veemajanduskavades ja meetmeprogrammis olevaid suuniseid ja piiranguid tuleb arvestada ka planeeringutes, seega ka üldplaneeringute koostamisel. Veemajanduskavades ja meetmeprogrammis on nimetatud veekogumite seisundi parandamiseks väljatöötatud meetmed, mille rakendajaks on teiste seas ka kohalik omavalitsus -üldplaneeringu koostamisel tuleb nendega arvestada. Ehk siis kokkuvõttes, üldplaneeringute koostamisel tuleb vaadata, kas järgmised teemad on käsitletud: Millised on alasse jäävad veekogumid? Mis on nende eesmärgid, sh keskkonnaeesmärgid ja meetmeprogrammis ettenähtud meetmed? Kas veekogumite kasutus tagab eesmärkide täitmise ja nende säilimise?</p>	<p><b>Seisukohaga arvestatakse osaliselt.</b></p> <p>Täpsustame, et KSH aruandes ei analüüsita veekogumite kasutust, vaid üksnes ÜP lahendusest tulenevat mõju ja sellega seonduvat.</p>
	<p>Veeseaduse § 99 lg 3 kohaselt kannab kohaliku omavalitsuse üksus reoveekogumisala piirid üldplaneeringule koos perspektiivis ühiskanalisatsiooniga kaetava alaga, mis ei ole reoveekogumisalaks määratud või sellega hõlmatud. Reoveekogumisalad määrab keskkonnaminister oma käskkirjaga, kuid reoveekogumialade piirid (koos perspektiivis ühiskanalisatsiooniga kaetava alaga, mis ei ole reoveekogumisalaks määratud või sellega hõlmatud) kannab kohalik omavalitsus oma üldplaneeringusse. Teavet määratud ja muudetud reoveekogumisalade kohta leiab: <a href="https://www.envir.ee/et/reovesi-ja-reoveekogumisalad">https://www.envir.ee/et/reovesi-ja-reoveekogumisalad</a>.</p>	<p><b>Seisukohaga arvestatakse.</b></p>
	<p>Kuna veekogud võivad läbida mitmeid omavalitsusi, siis võib ühes omavalitsuses kavandatu mõjutada terve veekogu seisundit, sh ka teises maakonnas. Seetõttu tuleb veekogu hea seisundi säilitamiseks või saavutamiseks teha koostööd ka teiste kohalike omavalitsustega, mida veekogu läbib. Sama kehtib ka põhjaveekogumite, põhjaveeressursside ja põhjaveevarude osas, mis võivad haarata erinevaid maakondi. Planeerimisel tuleb arvestada põhjaveekogumite seisundeid ja vältida seisundi halvenemist.</p>	<p><b>Seisukohaga arvestatakse.</b></p>
	<p>Veekeskonnast lähtuvalt on samuti oluline tuua üldplaneeringus välja juba kitsendustega alad nagu nt nitraaditundlik ala (NTA) ja kaitsmata põhjaveega ala, mis on inimtegevuse suhtes tundlikumad ning seetõttu vajavad suurttähelepanu.</p>	<p><b>Seisukohaga arvestatakse osaliselt.</b></p> <p>Sadameveelahendused lahendatakse ÜVKga või muu sellekohase uuringuga.</p>

	<p>Arengu suunamisel tuleks arvestada üleujutusega seonduvaid riske. Üleujutusohuga seotud riskide maandamiskavad on leitavad: <a href="https://www.envir.ee/et/uueujutus">https://www.envir.ee/et/uueujutus</a>. Lisaks tuleb üldplaneeringu koostamisel arvestada kohaliku tähendusega üleujutusalaadega, mis on tingitud näiteks ühisvoolse kanalisatsiooni või lahkvoolse sademeveekanalisatsiooni vooluhulga vastuvõtuvõime puudustest või elumupiirkondades lahendamata liigvee probleemidest. Üldplaneeringus tuleb kaardistada kohaliku tähendusega üleujutusriskiga alad, kuhu on vajalik kavandada kombineeritud sademeveelahendused. Täpsemad juhised üldplaneeringute koostamiseks on toodud kombineeritud sademevee strateegias.</p>	
	<p>Üldplaneeringus tuleb hinnata, kuidas on käsitletud maakasutuse piiranguid ja keskkonnariske, mis tulenevad jääkreostusobjektidest. Veenduda, et oleks kajastatud kõikide kohaliku omavalitsuse territooriumil paiknevate jääkreostusobjektide staatus (riikliku või kohaliku tähtsusega objekt) ja seisund (reostus likvideeritud/osaliselt likvideeritud/likvideerimisel/töid teostatud ei ole). Maakasutuse otstarbe muutmisel lähtuda jääkreostusobjektidel paikneva pinnase vastavusest keskkonnaministri 28.06.2019 määrusele nr 26 „Ohtlike ainete sisalduse piirväärtused pinnases“ võttes arvesse objekti korrastamisel saavutatud näitajad või näha ette täiendavad uuringud või objekti ohutustamine. Jääkreostusobjektide asukohad ning asjakohased uuringud ning ohutustamistööde lõpparuanded on kättesaadavad keskkonnaregistrist keskkonnaohtlike objektide otsingust. Täiendav info jääkreostuse valdkonna kohta: <a href="https://www.envir.ee/et/jaakreostus">https://www.envir.ee/et/jaakreostus</a>.</p>	<p><b>Seisukohaga arvestatakse.</b></p>
	<p>2. Maavarad</p> <p>PlanS § 75 lõike 1 punkti 15 kohaselt on üldplaneeringu ülesanne maardlatest ja kaevandamisest mõjutatud aladest tekkivate kitsenduste määramine. Sellest tulenevalt on üldplaneeringuga vaja määrata maardlatest ja maavara kaevandamisega kaasnevad mõjud maakasutusele ning ehitiste ehitamisele. Lisaks tuleb käsitleda ala kaevandamisjärgset maakasutust. Olulised küsimused on nt järgnevad:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Millised on mõjud ja millised kitsendused sellega kaasnevad?</li> <li>• Millised tingimusi on otstarbekas seada üldplaneeringuga?</li> <li>• Kuidas võiks kaevandamine aidata kaasa piirkonna arengule?</li> <li>• Milline võiks olla maakasutus peale maavara ammendumist (nt lasketiir, tuulikupark, puhkeala, sõudekanal, mets)?</li> </ul> <p>Arvestades, et kaevandamislube andes määratakse loas ära kaevandatud maa korrastamise suund igale mäeeraldiselt individuaalselt. Eelkõige lähtutakse senisest maakasutusest ning edasisest visioonist. Turbatootmisalad korrastatakse enamasti soodeks, liiva- ja kruusakarjäärid metsa või rohumaadeks. Kaevandades allpool põhjaveetasel korrastatakse veekoguks.</p>	<p><b>Seisukohaga arvestatakse.</b></p>

	<p>Enne kaevandamise lõppu antakse ettevõttele korrastamistingimused ja selle alusel tehakse korrastamisprojekt.</p>	
	<p>Eestis on teatud piirkondades suur ehitusmaavarade nõudlus, mis survestab uute karjäärade avamist, mis omakorda võib tekitada (tekitab) pingeid kogukondade ja arendajate vahel. Ühelt poolt tuleb kohalike kogukondade arvamust arvestada, kuid selge on ka see, et kusagilt peab ehitusmaavarasid kaevandama. Seega on vajalik leida võimalusi nende vastandlike huvide tasakaalustamiseks. Ühelt poolt tuleks planeerimisel konfliktide ennetamiseks vältida asustuse ja muude maa kasutusviiside, mida võiks kaevandamine häirida, kavandamist kasutuses aga ka veel avamata maardlate vahetusse lähedusse ning samuti potentsiaalsete maardlate lähedusse (nt asi on uuringu faasis ja perspektiivsetel aladel). Samas peaks planeeringu koostamisel aga arvestama kindlasti sellega, et maavara on vajalik kaevandada ja kuskil peab seda tegema, et tagada varustuskindlus.</p> <p>Tegemist on teemaga, mis on aina rohkem päevakohane. Igal juhul tuleb üldplaneeringu koostamisel lähtuda sellest, et maardlatega ja potentsiaalsete maardlatega tuleb arvestada, ei saa võtta seisukohta, et kaevandamine ei ole lubatud. Samuti mitte kanda planeeringusse kohustus, et maavara kaevandamise loa taotluse menetlemisel tuleb teha keskkonnamõju hindamine (edaspidi KMH). Iga valla/linna korral tuleb analüüsida, missugused on konfliktised alad. Kaevandamise võimalikkus selgitatakse aga kaevandamisloa, sh vajadusel KMH, menetluse käigus, kuhu kaasatakse ka kohalik omavalitsus.</p>	<p><b>Seisukohaga arvestamist kaalutakse ÜP ja KSH koostamise käigus.</b></p>
	<p>Üldplaneeringu koostamisel tuleb arvestada maapõueseaduse (edaspidi MaaPS) § 15 lg-ga 7 ja Vabariigi Valitsuse 17.12.2015 määruse nr 133 „Planeeringute koostamisel koostöö tegemise kord ja planeeringute kooskõlastamise alused“ § 3 p-ga 3, mille kohaselt tuleb üldplaneering kooskõlastada PlanS sätestatud korras Keskkonnaministeeriumi või valdkonna eest vastutava ministri volitatud asutusega, kui planeeritaval maa-alal asub maardla või selle osa. Vastav volitus kooskõlastamiseks on Maa-ametile antud keskkonnaministri 05.03.2019 käskkirjaga nr 1-2/19/198 „Volituse andmine“.</p>	<p><b>Seisukohaga arvestatakse.</b></p>
	<p>Võimalikud infoallikad on nt järgnevad: üldgeoloogilised uurimistööd ,geoloogilised uuringud, maavara kaevandamise load, KMH aruanded, seireandmed, teave Keskkonnaametist, Maa-ametist ja Keskkonnainspeksiioonist. Eesti Geoloogiateenistuse erinevate projektide materjaleid on leitavad siit:<a href="https://www.egt.ee/et/eesmargid-tegevused/maapoueresursside-otsingud-ja-uuringud/projektid">https://www.egt.ee/et/eesmargid-tegevused/maapoueresursside-otsingud-ja-uuringud/projektid</a>.</p>	<p><b>Seisukohaga arvestatakse.</b></p>
	<p>3. Looduskaitse</p> <p><u>Ehituskeeluvöönd (edaspidi EKV)</u></p>	<p><b>Seisukohaga arvestatakse.</b></p>

	<p>Üldplaneeringus EKV (ka veekaitsevööndi ja kalda piiranguvööndi) lähtejoone määramine – PlanS § 75 lg 1 p 9 kohaselt on üldplaneeringu ülesanne muuhulgas ka kõrgveepiiri märkimine suurte üleujutusalaadega siseveekogul.</p> <p>Suurte üleujutusalaadega siseveekogudel on vastavalt keskkonnaministri 28.05.2004 määrusele nr 58, „Suurte üleujutusalaadega siseveekogude nimistu ja nendel siseveekogudel kõrgveepiiri määramise kord“ EKV lähtejooneks mullastik (alluviaalsed soomullad ehk lammi madalloomullad). Tulenevalt mullakaardi ebatäpsustest võime soovitada planeeringu koostamisel kriitilistel aladel mullastiku andmeid täpsustada või kaaluda ka teiste üleujutuste esinemist peegeldavate kriteeriumitega arvestamist (nt veetasemete andmestik, kuid täiendavate uuringute tegemist ja muude meetodite rakendamist nõuda ei saa).</p>	
	<p>EKV lähtejoonemääramisel võtta arvesse ka täiendavad kohapõhised asjakohased andmed (veetasemete andmestik, sh oluliste üleujutusohuga riskipiirkondade maandamiskavades toodud andmestik, läänesaarte alamvesikonnas projektiga määratud ajuvee ala, teadaolevad üleujutusalaad siseveekogudel, teated rannapurustustest, nõlvaprotsessidest kaldal), arvestada kaldaastangutega (looduskaitseeadus (edaspidi LKS) § 34 lg 5).</p>	<p><b>Seisukohaga arvestatakse.</b></p> <p>Täpsustame, et ÜP raames ei tehta välitöid.</p>
	<p>Üldplaneeringus märkida ära EKV ulatuses erandeid tekitavad olukorrad (metsamaa erisus LKS § 38 lg 2, tiheasustusala erisus LKS § 38 lg 1 p 3). Metsamaa erisust planeeringujoonistel graafiliselt pigem mitte kujutada (ajaliselt liialt muutuv, küll aga lisada märkusena). Üldplaneeringu seletuskirjas ja joonistel määratleda üheselt olemasolevad, laiendatavad ja moodustatavad tiheasustusalaad (arvestades ka LKS §41).</p>	<p><b>Seisukohaga arvestatakse.</b></p> <p>EKV ulatuse erandid tuuakse ära seletuskirjas. EKV ulatust ei tooda ära üldplaneeringu joonistel.</p>
	<p>Üldplaneeringu mastaapi arvestades tuua välja olulisemad LKS § 38 lg 4 ja 5 erisuste alla minevad objektid. Näiteks tiheasustusalal olemasolev ehitusjoon, supelrannad, planeeritavad avalikult kasutatavad teed (sh kergliiklusteed), planeeritavad tehnovõrgud ja rajatised, sadamate, sildumis- ja randumiskohtade võrgustik ning juurdepääsud viimastele.</p>	<p><b>Seisukohaga arvestatakse.</b></p>
	<p>EKV korrigeerimine ja vähendamine ning suurendamine (PlanS § 75 lg 1 p 12): Arvestada, et uue üldplaneeringu kehtestamisega tunnistatakse kehtetuks ka seni kehtinud üldplaneering, sellega kaotavad kehtivuse ka üldplaneeringule antud nõusolekud (kaasa arvatud nõusolekud EKV vähendamiseks). Kuna uue üldplaneeringu koostamisel senine sama territooriumi hõlmav üldplaneering kaotab kehtivuse, siis kaotavad kehtivuse ka sellele (st üldplaneeringule) antud nõusolekud (kaasa arvatud nõusolekud EKV vähendamiseks), siis võib kohalik omavalitsus viia uue üldplaneeringu koostamise raames läbivarasemate üldplaneeringutega antud EKV vähendamise kaardistamise, mis võimaldaks varasemate EKV vähendamiste nõusolekute kehtima jäämise ja kandumise uude planeeringusse. EKV vähendamise kaardistamisel tuleks vastaval joonisel ning seletuskirjas või lisas kujutada/loetleda varasemad EKV vähendamised. Üldplaneeringu tööprotsessi ja/või kooskõlastamise käigus annab</p>	<p><b>Seisukohaga arvestatakse.</b></p>

	<p>Keskkonnaamet ka seisukoha, kas varasemate üldplaneeringutega antud EKV vähendamised jäävad kehtima ja nendega võib uue üldplaneeringu puhul arvestada (kui olud on oluliselt muutunud, siis erandjuhul võib olla vajalik nende alade puhul ka uus EKV vähendamise kaalumise). Juhul, kui koostatava üldplaneeringu raames ei viida läbi EKV kaardistamist ja/või ei tooda välja, et eelmiste üldplaneeringutega on EKV-d vähendatud, siis automaatselt varasemad nõusolekud EKV vähendamiseks uude planeeringusse üle ei kandu. Olenemata üldplaneeringu kehtetuks tunnistamisest kehtivad kõik varasemalt kehtestatud detailplaneeringud edasi (sh nõusolekud EKV vähendamiseks) ning detailplaneeringuga hõlmatud ala kinnistu omanikul on õigus detailplaneeringust tulenev ehitusõigus realiseerida. Kuna PlanS § 74 lg 4 kohaselt on üldplaneeringu koostamisel kohustuslik KSH läbiviimine, tuleb planeeringu koostamisel (olenemata sellest, kas EKV-d soovitakse vähendada või mitte) teha koostööd ja planeering kooskõlastada ka Keskkonnaametiga. Kuigi olemasoleva olukorra ja kehtivate nõuete kajastamine üldplaneeringus ei ole PlanS kohaselt kohustuslik, on ühese mõistetavuse huvides võimalik uues koostatavas üldplaneeringus näidata, millistel aladel ja tingimustel on varasemalt detailplaneeringuga juba ehituskeeluvööndit vähendatud (sh tuues nt välja, et varasemalt on Keskkonnaamet oma nõusoleku andnud). Taolised detailplaneeringud võiksid olla üldplaneeringus eelkõige markeeritud (nt üldplaneeringu vastaval joonisel tähtede või numbritega märgitud ning seletuskirja vastavas peatükis või lisas loeteluna). Pigem erandjuhtudel võib nende detailplaneeringute lahendus (sh ka vähendatud EKV ulatus) olla kujutatud ka üldplaneeringu vastaval joonisel, kuna sealjuures tuleb tagada piisav täpsusaste (sh EKV vähendamise kõrvaltingimused). Juhul, kui Keskkonnaamet erandkorras, tulenevalt näiteks muutunud oludest vms, soovib loobuda varem antud nõusolekust EKV vähendamiseks ja keeldub üldplaneeringut kooskõlastamast, peab see olema sisuliselt põhjendatud ja igakülgset kaalutud. Eeltoodu eeldab EKV-d vähendava detailplaneeringu osalist või täieliku kehtetuks tunnistamist (vastasel juhul jääksid peale üldplaneeringu kehtestamist kehtima kaks vastandliku sisuga haldusakti), mida tehakse tuleb arvestada haldusmenetluse seaduse § 64-70 toodud nõudeid, sh isiku usaldust haldusakti kehtima jäämiseks ja selle alusel antud ehitusõiguse realiseerimiseks.</p>	
	<p><u>Kaitstavad loodusobjektid, sh Natura, liikide leiukohad</u> kujutada maakasutusplaani ja/või piirangute/keskkonna/looduskaitse vmt joonisel, liikide leiukohtade puhul seejuures arvestades LKS § 53. Üldplaneeringus kajastada loodusobjektide ajaline seis (EELIS-e väljavõtte aeg) ning märkida, et andmed võivad olla ajas-ruumis muutuvad. Üldplaneeringus arvestada konkreetsete objektide kaitse-eeskirjade ja neis seatud tingimustega (sh rahvusparkides, maastikukaitsealadel arvestada pärandkultuuriliste, maastikuliste jne väärtustega). Kaitstavate loodusobjektide kattuvuspuhke- ja virgestusaladega,</p>	<p><b>Seisukohaga arvestatakse.</b></p>

	küllastustaristu. Arvestada projekteeritavate objektidega. Vt altpoolt I ja II kaitsekategooria liikide kujutamine üldplaneeringus.	
	Üldplaneeringu KSH-s viia läbi Natura hindamine, arvestades lisaks otsestele mõjudele ka kaudseid ja kumuleeruvaid mõjusid.	<b>Seisukohaga arvestatakse.</b>
	<u>Kallasrada, selle sulgemine ja ümbersuunamine, sellele juurdepääsuvõimalused</u> <ul style="list-style-type: none"> <li>Plans § 75 lg 1 p 11 kohaselt on üldplaneeringu ülesanne kallasrajale avaliku juurdepääsu tingimuste määramine. Lisaks, keskkonnaseadustiku üldosa seaduse (edaspidi KeÜS) § 39 lg 3 kohaselt otsustatakse kallasraja sulgemine üldplaneeringuga.</li> </ul>	<b>Seisukohaga arvestatakse.</b>
	<u>Riiklikul tasemel mitte kaitstavad loodusväärtused</u> <ul style="list-style-type: none"> <li>Rohevõrgustik (rohetaristu), vajadusel selle ruumikujude korrigeerimine ja kaitse ning kasutustingimuste seadmine, PlanS § 75 lg 1 p 10. Ruumikujude puhul lähtuda eelkõige kehtestatud maakonnaplaneeringutest.</li> <li>Looduskaitselist tähelepanu omavate kooslustega (sh VEP-id, PLK-d, märgalad) arvestamine, nt nendega arvestamine rohevõrgustiku korrigeerimisel.</li> <li>Riiklikku looduskaitseliste tähtsuse minetanud loodusobjektide ja teiste kohalikke tähtsust omavate objektide kohaliku kaitse alla võtmine.</li> </ul>	<b>Seisukohaga arvestatakse.</b>
	<u>Kliimamuutustega kohanemine sh üleujutusala</u> <ul style="list-style-type: none"> <li>Üleujutusohlike alade määramine (mis ei võrdu LKS § 35 lg 4 kohaste korduvate üleujutustega aladega ega piirdu vaid maandamiskava alusel määratud üleujutusohuga riskipiirkondadega), üleujutusohuga aladel ehitustingimuste seadmine.</li> </ul>	<b>Seisukohaga arvestatakse.</b>
	<u>I ja II kaitsekategooria liikide kujutamine üldplaneeringus</u> LKS § 53 lg 1 kohaselt on I ja II kaitsekategooria liigi isendi täpse elupaiga asukoha avalikustamine massiteabevahendites keelatud, sama põhimõtet rakendab Keskkonnaamet ka planeeringute puhul. Seega on kaks võimalust: <ul style="list-style-type: none"> <li>Koostada planeeringust kaks versiooni –avalik versioon ja ametkondlikuks kasutuseks mõeldud versioon (esimeses I ja II kaitsekategooria liikide leiukohti ja PEP-e planeeringujoonistel ei kujutata, teisel kujutatakse);</li> <li>Või kujutada planeeringu avalikus versioonis I, II ja III kaitsekategooria liike ja PEP-e „tsenseeritult“ –näiteks ühe tingimärgiga „kaitstava liigi leiukoht/püsielupaik“ eraldamata kaitsekategooriaid. Põhiprobleemiks on siin ringikujulised I kaitsekategooria liikide PEP-id.</li> </ul>	<b>Seisukohaga arvestatakse.</b>



	<p><u>Üldplaneeringute Natura hindamisest</u></p> <p>1) Üldplaneeringu võib kehtestada üksnes siis, kui üldplaneeringu kehtestaja on veendunud, et üldplaneeringu elluviimisega ei kaasne ebasoodsat mõju Natura 2000 võrgustiku ala kaitse-eesmärkidele (v.a Natura-erandi rakendamise korral).</p> <p>2) Üldplaneeringu koostamisel võimalusel vältida Natura võrgustiku 2000 aladele uute olulise keskkonnamõjuga tegevuste (nt olulised taristuelemendid, tööstusarendused) kavandamist, mille puhul võib juba tegevuse mastaabist lähtudes eeldada konflikti Natura võrgustiku 2000 alade kaitse-eesmärkidega. Natura 2000 võrgustiku aladel olemasolevate objektide kasutusintensiivsuse suurendamisel arvestada ka mõjude kumuleeruvusega.</p> <p>3) Üldplaneeringu koostamisel tuleb teha Natura-eelhindamine ning kui selle käigus selgub, et üldplaneeringu elluviimisega võib kaasneda ebasoodne mõju Natura 2000 ala terviklikkusele ja kaitse-eesmärkidele, siis ka Natura asjakohane hindamine. Ebasoodsa mõju esinemisvõimaluse korral ei saa KSH-s piirduda vaid eelhindamise etapiga (ning suunata järgnev hindamine täies ulatuses järgmistesse arendusetappidesse), vaid tuleb hindamine viia läbi tasemel, mis võimaldab välja töötada tingimused või suunised edasisteks etappideks, mille järgmisel on võimalik ebasoodsa mõju esinemist välistada.</p> <p>4) Kui hindamise tulemusena selgub, et kaasneb eeldatavalt ebasoodne mõju, tuleb kaaluda, kas kavandatav tegevus on ülekaaluka avaliku huviga ja kas selle tegevuse teostamiseks puuduvad alternatiivid.</p> <p>5) Kui tegemist ei ole ülekaaluka avaliku huviga või tegevuse teostamiseks on olemas alternatiivid, tuleb tegevuse kavandamisest loobuda.</p> <p>6) Kui tegemist on ülekaaluka avaliku huviga ja alternatiivid puuduvad:</p> <p>6.1) Võib Vabariigi Valitsuse nõusolekul planeeringu kehtestada juhul,</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• kui planeering võib mõjutada ebasoodsalt Natura 2000 võrgustiku alal esinevat elupaigatüüpi või liiki, mis ei ole märgitud esmatähtsateks nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ tähenduses;</li> <li>• kui planeering võib mõjutada ebasoodsalt Natura 2000 võrgustiku alal esinevat esmatähtsat looduslikku elupaigatüüpi või esmatähtsat liiki nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ tähenduses, kuid planeeringu kehtestamine on seotud inimese tervise, elanikkonna ohutuse või olulise soodsa mõjuga keskkonnaseisundile;</li> </ul> <p>6.2) Kõigil teistel ülekaaluka avaliku huviga juhtudel võib Vabariigi Valitsus anda loa planeeringu kehtestamiseks ainult pärast Euroopa Komisjonilt arvamuse saamist ehk Natura erisuse taotlemist.</p> <p>6.3) Planeeringus, mille elluviimisega kaasneb ebasoodne mõju Natura 2000 võrgustiku alale, tuleb näha ette tegevuse elluviimisele eelnevate hüvitusmeetmete rakendamine, tagamaks Natura 2000 võrgustiku üldise</p>	<p><b>Seisukohaga arvestatakse.</b></p>
--	--	---

	<p>sidususe kaitset. Ülevaade hüvitusmeetmetest, samuti nende meetmete tõhususest ja vajalikust rakendusmahust, tuleb anda KSH aruandes.</p>	
	<p>4. Kliima ja üleujutused</p> <p>Üldplaneeringu koostamisel arvestada ka kliimamuutuste ja üleujutusega (mainitud ka käesoleva kirja punktis 3). Keskkonnaamet palub üldplaneeringu koostamisel ja KSH-s arvestada haldusterritooriumil esineda võivate üleujutusohutudega ning kliimamuutustega kaasnevate võimalike riskidega (veetaseme tõusust ja sademete rohkusest tingitud üleujutuste võimendumine, tormide tugevnemine ja sagenemine, ranna- ja kaldaerosiooni kiirenemine, maalihete esinemine ning linnaliste asumite soojussaarte efekt) ja nende maandamise võimalustega. Keskkonnaamet soovib tutvuda Vabariigi Valitsuse poolt kinnitatud üleujutusega seotud riskide maandamiskava ja kliimamuutustega kohanemise arengukavaga. Samuti soovitame kasutada Keskkonnaministeeriumi juhendit „Kliimamuutuste mõjude ja üleujutusega seotud riskide maandamiskavadega arvestamine planeeringutes“, sh millistele küsimustele võiksid üldplaneeringud vastata.</p>	<p><b>Seisukohaga arvestatakse.</b></p>
	<p>5. Välisõhk</p> <p>Üldplaneeringu koostamisel tuleks lähtuda Eesti Keskkonnastrateegiast aastani 2030, milles on ühe probleemina välja toodud transpordist tulenev saaste. Kohalikud omavalitsused, eriti just tihedama asustusega linnad, peaksid sellele hakkama tähelepanu pöörama. Näiteks eelistama peaks kaugküttesüsteemi kohtküttele, kuna kohtküttega piirkondades esineb kütteperioodil suurem õhusaaste, seda just osakeste näol, mis on kuulutatud vähki tekitavaks. Teid, maanteid, aga ka raudteid tuleks planeerida targalt ja liikluskoormust reguleerida. Põhiline probleem on saasteained, aga ka müra ja seda kindlasti ka raudteede puhul. Keskkonnaministeeriumi kodulehel on avalikustatud uuring Eesti linnade saastatuse kohta, millega tuleks kindlasti tutvuda, kui planeerima hakatakse. Lisaks on hea vaadata riikliku õhuseire andmeid aadressil: <a href="http://airviro.klab.ee/">http://airviro.klab.ee/</a>.</p>	<p><b>Seisukohaga arvestatakse.</b></p>
	<p>Arvestama peab, et igasugusel tööstusel või toomisel (sh soojatootmine) on oma negatiivne mõju ja inimestele ei meeldi seda omal nahal tunda. Eelkõige tuleb arvestada, et tööstus, mis on eeldatavalt suurema mõjuga, tuleks planeerida tiheasustusest piisavalt eemale, sest ennekõike sellest tulenev lõhna- või müra tekib hiljem probleeme, mida lahendada on väga raske. Näiteks puidu- ja mööblitööstus (müra, lõhn), ka värvimisega tegelevad remonditöökodad (kemikaalide lõhn), linnu- ja loomakasvatused (lõhn), igasuguste vedelproduktide (kütuste, kütusekomponentide) laadimine ning hoiustamine (lõhn, müra) aga ka tahkekütusel katlamajad (nn toss või suits, lõhn, müra), karjäärid (tolm, müra) tekitavad probleeme, kui need on elanikele lähedal. Seda peab kindlasti arvestama juba planeerimisel, et elanikud ja tööstus/tootmine</p>	<p><b>Seisukohaga arvestatakse.</b></p>

	<p>kõrvuti kindlasti ei sobi. Mõistlik oleks ehk teha vahet saastavamal tööstusel/tootmisel/tegevusel (vt eelpool näiteid) ja vähemsaastavamal (nt erinev käsitöö, teatud väiksem toiduainetööstus), see ära defineerida ning kasutada vähemsaastavama tööstuse ala nn puhveralana. Pargid, terviserajad jms ei sobi kindlasti selleks puhveralaks.</p>	
	<p>6. Mürä</p> <p>PlanS § 75 lg 1 p 22 kohaselt on üldplaneeringu ülesanne müra normtasemete kategooriate määramine. Seejuures on olulisemad küsimused järgnevad: 1) Millised on piirkondade praegused müratasemed ja kas on probleeme? 2) Millistele aladele millised mürakategooriad (atmosfääriõhu kaitse seaduse § 57) on otstarbekas määrata arvestades kavandatavaid arenguid? 3) Kas kavandavad müra normtasemed (vt keskkonnaministri 16.12.2016 määruse nr 71 „Välisõhus leviva müra normtasemed ja mürataseme mõõtmise, määramise ja hindamise meetodid“ Lisa 1) on saavutatavad? Kui pole, kas on vaja maad reserveerida (nt müratõkkeks, müravalliks) eesmärkide saavutamiseks? 4) Kas ja kuhu on otstarbekas määratleda vaikesid alasid? 5) Kas kavandavad maakasutuse juhtotstarbed on müra mõttes sobilikud?</p>	<p><b>Seisukohaga arvestatakse.</b></p>
	<p>7. Jäätmed</p> <p>PlanS § 75 lg 1 p 2 kohaselt on üldplaneeringu üks ülesanne kohaliku tähtsusega jäätmekäitluskohtade asukoha ja nendest tekkivate kitsenduste määramine. Sellega seoses on olulisimad järgmised küsimused: 1) Kas ja kuhu oleks vaja kohaliku tähtsusega jäätmekäitluskohta? 2) Kas ja milliseid tingimusi on vaja seada? 3) Kui täpselt tuleks kohaliku tähtsusega jäätmekäitluskoht üldplaneeringus määrata? Võimalik on kirjeldada kas ainult tekstis, näidata mingi juhtotstarbe kõrvaljuhtotstarbena, näidata eraldi juhtotstarbega või kasutada kõiki neid vastavalt piirkondade eripäradele.</p>	<p><b>Seisukohaga arvestatakse.</b></p>
	<p>8. Mets</p> <p>Metsade majandamisele on võimalik läbi planeeringu seada kitsendusi, kuid see nõuab maaomaniku nõusolekut. Tänapäevased IT-lahendused vajavad n.o masinloetavat sisendit ehk siis kaardikihti kitsendustest. Üldplaneeringu seletuskiri ja joonis peavad kokku minema. Metsade majandamisele seatud kitsedus peab olema kehtestatud väga selgesõnaliselt ja üheselt arusaadavalt kõikidele osapooltele -nii metsaomanikule, kohalikule kogukonnale, kohalikule omavalitsusele kui ka Keskkonnaametile. Ehk siis sõnastused „ei ole lubatud“, „on keelatud“, „ei tohi olla suurem kui“ on sõnastused, mida peaksid kõik üheselt mõistma. Sõnastused „kaaluda võiks“, „tuleks eelistada“, „võimalusel kasutada“ on paraku sellised, mida saab tõlgendada erinevalt ning seetõttu tekivad varem või hiljem arusaamatused ja erimeeldused.</p>	<p><b>Seisukohaga arvestatakse.</b></p>

	Ühtlasi, üldplaneeringu koostamisel tuleb analüüsida maatulundusmaa metsamaal raadamisest tingitud tagajärgi. Raadates veekogu piiranguvööndis metsamaad, likvideeritakse ka ehituskeeluvöönd piiranguvööndi metsamaal väljaspool põhi-ehituskeeluvööndit.	
9. Kiirgus	Esialgse eesti radooniriski levilate kaardi kohaselt on Paide linn normaalse radooniriski alal. Üldplaneeringu ja KSH koostamise käigus tuleks vajadusel selgitada välja, kas on esinenud radooniga probleeme ja kas mingis piirkonnas vajaks teema täpsustamist.	<b>Seisukohaga arvestatakse.</b>
10. Olulise ruumilise mõjuga objektid	PlanS § 75 lg 1 p 4 kohaselt on üldplaneeringu ülesanne olulise ruumilise mõjuga ehitise asukoha valimine. Olulise ruumilise mõjuga ehitiste nimekiri on kehtestatud Vabariigi Valitsuse 01.10.2015 määrusega nr 102 „Olulise ruumilise mõjuga ehitiste nimekiri“. Üldplaneeringuga tuleb valida oluliste ruumiliste mõjuga ehitiste asukohad.	<b>Seisukohaga arvestatakse.</b>
11. Täpsemad märkused esitatud materjalide kohta	PlanS § 75 lg 1 p 2 kohast kohaliku tähtsusega jäätmeäitluskohtade asukoha määramist ei ole lähteseisukohtade kohaselt ette nähtud, kuigi vastav kohustus seadusest tuleneb. Juhul kui leitakse, et kohaliku tähtsusega jäätmeäitluskoha asukohti ei ole vaja määrata, tuleb seda planeeringus ja KSH VTK-s ja aruandes selgitada.	<b>Teemat käsitletakse üldplaneeringu koostamisel.</b>
	VTK ptk s 4.2 (lk 16) on toodud, et Paide linna territooriumil on töötav prügila, kuid tegelikult ühtegi töötavat prügilat Paide linna territooriumil ei asu.	<b>Seisukohaga arvestatakse.</b> KSH VTKs on viga parandatud.
	Keskkonnaamet palub ajakohastada VTK ptk-s 6 toodud tegevus- ja ajakava.	<b>Seisukohaga arvestatakse.</b> Tegevus- ja ajakava on korrigeeritud.
	Keskkonnaamet juhib tähelepanu, et meetmeprogrammis kavandatud meetmeid tuleb arvesse võtta, kui koostatakse, ajakohastatakse ja muudetakse mh PlanS kohaseid planeeringuid, mitte arvestada ainult veemajanduskavas püstitatud üldisi eesmärgi (veeseadus § 46 lg 2). Kuna üldplaneeringu koostamine ja kehtestamine jääb veemajanduskavade uue perioodi 2021-2027 algusesse, soovitate jälgida meetmete võimalikke muutusi keskkonnaministeeriumi kodulehelt (veemajanduskavad 2021-2027): <a href="https://www.envir.ee/et/eesmargid-tegevused/vesi/veemajanduskavad/veemajanduskavad-2021-2027">https://www.envir.ee/et/eesmargid-tegevused/vesi/veemajanduskavad/veemajanduskavad-2021-2027</a> .	<b>Seisukohaga arvestatakse.</b>
	Keskkonnaamet soovib käsitleda ka piirkonna hüdrogeoloogilisi tingimusi.	<b>Seisukohaga arvestatakse.</b>

	Paide linnas on põhjavee varud määratud, see kujundab mingil määral ka ettevõtluse võimalusi- esmajärjekorras tuleb tagada inimeste joogivesi ning seejärel on võimalik kasutada ressursi muudel eesmärkidel. Seega tuleks üldplaneeringu koostamisel arvestada ja KSH VTK-s kajastada ettevõtluse ja arenduse mõjusid kinnitatud põhjaveevarudele.	<b>Seisukohaga arvestatakse.</b> KSH aruandes kajastatakse kui suur on kehtestatud põhjaveevaru, mis on selle kasutusaeg, milline on tegelik põhjavee kasutus ning hinnatakse ÜP lahenduse mõju kinnitatud põhjaveevarudele (kas on vajalik kavandada uusi veehaardeid jne). KSH VTKsse on lisatud, et antud teemat käsitletakse KSH aruandes.
	Määrata sanitaarkaitsealaga (ühisveevärgi) veehaarete asukohad ja nendest tekkivad kitsendused (PlanS § 75 lg 1 p 30). Võimalusel kajastada, kui suur on veevarustusega kaetud elanike protsent ja milline on perspektiiv. Kajastada üldplaneeringu KSH-s põhjaveekompleksi(de) seisundi (keemiline, koguseline) hinnangut ning üldplaneeringu mõju põhjaveekompleksile.	<b>Seisukohaga arvestatakse osaliselt.</b> Täpsustame, et ÜPga ei määrata veehaarete asukohti vaid reserveeritakse tehnoloogilise maad puurkaevude rajamise võimaldamiseks, arvestades seejuures veehaarde sanitaarkaitseala ulatusega ja õigusaktidest tulenevate kitsendustega. KSH aruandes kajastatakse kohaliku omavalitsuse haldusterritooriumile jäävate põhjaveekogumite seisundi hinnang olemasolevate andmete põhjal. ÜP lahenduse mõju hinnatakse vastavatele põhjaveekogumitele.
	Kajastada reoveekogumisala piiride kandmist üldplaneeringule koos perspektiivis ühiskanalisatsiooniga kaetava alaga, mis ei ole reoveekogumisalaks määratud või sellega hõlmatud (veeseadus § 99 lg 3).	<b>Seisukohaga arvestatakse.</b>
	Kajastada reoveepuhastite asukohtade ja nendest tekkivate kitsenduste (kujade) kandmist üldplaneeringule (PlanS § 75 lg 1 p 3).	<b>Seisukohaga arvestatakse.</b> ÜPs kajastatakse ÜVK puhasteid ning reserveeritakse maa perspektiivsete puhastite tarvis.
	Kajastada maaparandussüsteemide asukohta ja nendest tekkivate kitsenduste määramist üldplaneeringule (PlanS § 75 lg 1 p 28).	<b>Seisukohaga arvestatakse.</b>
<b>Majandus- ja Kommunikatsiooni- ministeerium</b> (Ando Leppiman, kantsler) 15.06.2020 kiri nr 1.10-17/20-0026/3093-5	Palume arvestada Maanteeameti 05.06.2020. a kirjas nr 15-2/20/15355-4 ja Lennuameti 29.05.2020. a kirjas nr 4.6-8/20/1975-2 tehtud ettepanekutega. Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Ametil ettepanekuid ei olnud.	<b>Seisukohaga arvestatakse.</b>
	Paide linna üldplaneeringuga ei nähta ette eelistatud alasid ei tuulikuparkide ega päikeseparkide rajamiseks, kuid on sõnastanud siiski mõned põhimõtted, mida üldplaneeringuga täpsustatakse. MKM soovib, et Paide linnaplaneeringus võiks	<b>Seisukohaga arvestatakse.</b>

	<p>võimaluse korral võtta enam arvesse energiatootmise jaoks sobilike alade leidmise vajadust. On võimalik, et linna territooriumil on teatud tingimustel ka taastuenergeetika arendamiseks sobilikke alasid, mille planeerimisel on oluline silmas pidada kehtivaid piiranguid.</p>	
<p><b>Elektrilevi</b> (Anneli Pähklimägi, üldplaneerija) 18.06.2020 kiri nr JV-KHO-1/1986-2</p>	<p>Elektrilevi on tutvunud Teie poolt saadetud Paide linna üldplaneeringu lähteseisukohtade ja keskkonnamõju strateegilise hindamise väljatöötamise kavatsusega. Esitame Elektrilevi poolt koostatud materjalid Paide linna üldplaneeringus kajastamiseks. Esitatud eraldi dokumentidena.</p>	<p><b>Seisukohaga arvestatakse.</b></p>